Влада – Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України № 44 (1044) ♦ Вівторок, 7 березня 1995 року ♦ Ціна договірна

Наших найкращих у світі жінок вітаємо з 8 Березня!

ОЧІ ДІВОЧІ

Годилось би щось урочисте сказати з нагоди весни й свята, але зробіть вигляд, що вам ніколи, бо в голові у вас все одно плутається Міжнародний валютний фонд з Міжнародним жіночим днем, та й не скажете ви краще; аніж написано в оцих очах, тож втішайтеся, що є речі, одвічно недевальвовані, хоч ця утіха не принесе вам полегкості, адже ще Возний казав Наталці: читаю благость в очах твоїх — тож отвічай, отвітствуй, кажи, говори! — а вона мовчала, бо благость справді читалася в очах її — так само, як у сяйві зір, що світять всім і всім дають однакову надію...

Фото Віктора СПІВАКА.

Матеріали, так чи інакше пов'язані з жіночими чарами, читайте сьогодні на сторінках 8—10.

Відбулося засідання Конституційної комісії,

яке провів її співголова Президент України Леонід Кучма. Члени Комісії на початку роботи вшанували пам'ять Леоніда Юзькова, голови Конституційного суду України. Потім було затверджено порядок денний засідання. Координатори всіх секцій Конституційної комісії виклали позиції своїх колег щодо розділів Конституції, які обговорювались і з яких прийнято рішення. Буде проведено спільне засідання секцій.

У роботі засідання взяв участь співголова Конституційної комісії Голова Верховної Ради України Олександр Мороз.

Усім світом на боротьбу зі злиднями

Соціальна інтеграція, продуктивна зайнятість та викорінення злиднів — три основні питання стоять у порядку денному Всесвітньої зустрічі на найвищому рівні в інтересах соціального розвитку, яку відкрито вчора у копенгагенському виставочному комплексі «Белла-сентрет». У роботі форуму беруть участь представники практично всіх держав—членів ООН. Учасникам зустрічі належить доопрацювати і прийняти декларацію та програму дій. На останній етап роботи зустрічі 11—12 березня до Копенгагена приїде більш як 110 глав держав і урядів, у тому числі й Президент України Леонід Кучма.

Надання кредитів залежатиме від затвердження бюджету,

зазначив старший постійний представник МВФ в Україні Грем Джастіс під час прес-конференції, влаштованої з нагоди підписання урядом та Національним банком листа- звернення до МВФ про надання кредиту «Стенд-»бай» на загальну суму близько 1,5 мільярда доларів протягом 1995 — початку 1996 років. Він також зазначив, що лист-звернення МВФ розгляне через кілька тижнів. Передбачено також, що одночасно із прийняттям рішення про надання кредиту «Стенд-бай» і виплатою його першого траншу буде виплачено другу половину кредиту «СТФ». Віце-прем'єр- міністр Ігор Мітюков повідомив, що невдовзі Київ відвідає керуючий директор МВФ Мішель Камдесю, а поки що він висловився на підтримку запиту України про надання кредитів на суму 1,8 мільярда доларів. Ця сума відповідає 125 відсоткам квоти України в МВФ. Чи не постане проблем із наданням кредитів, якщо Верховна Рада не затвердить бюджет у підтримуваних МВФ параметрах? З приводу цього Грем Джастіс висловив сподівання, що бюджет буде затверджено до того, як запит України розглядатиме Рада директорів. Залишається тільки додати, що якщо на час підписання листа-звернення дефіцит бюджету пропонували на рівні 6,4 відсотка, то вже наступного дня Прем'єр-міністр Віталій Масол повідомив, що пропоновано збільшити цю цифру до 7,5 відсотка. Тож питання залишається відкрите: чи остаточна ця цифра і чи погодиться із нею МВФ?

УКРАЇНА І ВПЛИВ МВФ

У брифінгу, організованому пресслужбою Верховної Ради, цього разу взяли участь голова Комісії з питань бюджету Микола Азаров та голова Комісії законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації Віктор Понеділко. Зокрема, М.Азаров повідомив, що напередодні було прийнято проект закону про бюджетну систему України. В ньому закладено принципи розподілу фінансів, образно кажучи, від столиці до села, розподілено повноваження між законодавчою і виконавчою владами щодо розподілу коштів.

— На жаль, — зазначив М.Азаров, — цей закон має ряд недопрацьованих положень. Бо доводилося шукати компромісне рішення між позиціями, які фактично виключають одна одну: або ж усі надходження залишати на місцях, виділяючи «нагору» обумовлену частку, або ж оті надходження з місць мають сумарно концентруватися «нагорі» і звідти розподілятися туди, куди і кому «належать». Знайти прийнятний компроміс поки що не вдається, але безперечно одне: майбутнє — за формуванням державного бюджету «знизу», з регіонів.

Наша комісія ставить своїм завданням сприяти забезпеченню стабілізації в суспільстві. Державний бюджет якраз і має стати дієвим механізмом фінансової, а через неї — й політичної стабілізації. В ході роботи бюджетна комісія (вона провела 36 робочих засідань) опрацювала величезну масу матеріалів і нині володіє достовірною інформацією щодо всіх наявних надходжень і видатків. Що дозволить у всеозброєнні підійти до розгляду на сесії державного бюджету на 1995 рік. Поки що уряд не подав його, але, як стало відомо, не пізніше 10 березня такий документ, за підписом Президента, має надійти на розгляд Верховної Ради України.

Причому формування бюджету відбувається за умов значного спаду виробництва, найбільш дошкульного за останні роки. Досить порівняти: якщо у 1990 році сумарний національний продукт оцінювався в 114 мільярдів доларів, то у 1994 році — лише в 38,7 мільярдів, тобто зменшився втричі.

В той самий час ми встановлюємо все нові й нові рекорди із... зростання адміністративно-управлінського апарату. Якщо торік цей легіон нараховував 124 тисячі чоловік, то нині вже — 196 тисяч! І всі вони живуть за рахунок бюджету.

— Чи можна якось запобігти поширенню бюрократизації?

— Наша комісія прийняла рішення добиватися скорочення адміністративно-управлінського апарату вдвічі.

Є ще один момент, вартий уваги. На запитання, чи ставив якісь умови Міжнародний валютний фонд щодо формування нашого бюджету-95, надаючи нам фінансову допомогу, М.Азаров відповів:

— Так, ставив. І ми змушені були їх прийняти. Голова Комісії наголосив, що без кредитів нам однак не обійтися і вони надані на вигідних для нас умовах. Можливо. Але безперечно й інше. МВФ уже причетний до нашого державного бюджету. А це не дуже весела обставина.

Розмова навколо того, як об'єктивніше подавати у засобах масової інформації матеріали про роботу Верховної Ради, після виступу Віктора Понеділка була гострою. Це природно. З'ясовувати позиції — річ не безболісна.

Уряд збільшив видаткову частину бюджету на 1995 рік, що призвело до зростання його дефіциту до 7,5%, стверджує Віталій Масол

3 березня Кабінет міністрів України вніс низку змін до проекту держбюджету країни на 1995 рік, повідомив Прем'єр-міністр України Віталій Масол у суботу в Києві в інтерв'ю журналістам.

За його словами, уряд прийняв рішення збільшити фінансування будинків-інтернатів, проведення робіт з поліпшення водопостачання півдня України, конверсійних заходів, а також будівництва житла для військовослужбовців.

В. Масол повідомив, що Кабінет міністрів вирішив збільшити також фінансування силових міністерств. За його словами, додатково виділені кошти будуть спрямовані на закупілю військової техніки, продовольства й обмундирування.

На його думку, внесені до бюджету зміни призведуть до збільшення його дефіциту до 7,5%.

В. Масол вважає, що нині в Україні «не можна закрити емісійний кран». Обмеження кредитів у грудні 1994 року призвело до різкого падіння випуску продукції, сказав він, додавши при цьому, що «тільки проведення кредитної емісії зможе оживити економіку».

Є прогноз на зниження рівня інфляції до кінця року до 1—3%

У другому кварталі цього року можна очікувати зниження інфляції до 4—5% на місяць проти 16—22% у першому кварталі, заявив журналістам у Києві заступник міністра економіки України Віктор Кальник, пославшись на прогнози українського уряду.

За його словами, у третьому кварталі цього року рівень інфляції становитиме 4—6,3% на місяць, а в четвертому — 1—3,3%.

1995 рік у порівнянні з минулими роками може стати в Україні роком найстабільніших цін, підкреслив він.

Водночас В. Кальник зазначив, що, на його думку, реальна ситуація у країні відповідатиме тій, яка прогнозується, тільки за суворого дотримання держбюджету, проект якого підготовлено Кабінетом міністрів і буде передано до парламенту.

Офіційно

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про покладення на Є.Марчука виконання обов'язків Прем'єр-міністра України

1. Покласти на першого віце-прем'єр-міністра України Марчука Євгена Кириловича виконання обов'язків Прем'єр-міністра України на період відпустки Масола Віталія Андрійовича.

2. Цей Указ набирає чинності з дня його підписання.

Президент України Л.КУЧМА.

м.Київ, 3 березня 1995 року

У комісіях Верховної Ради України

На черговому засіданні Комісії Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією заслухала інформацію заступника Генерального прокурора України О.М.Колінько та обговорила представлені нею матеріали про втручання в діяльність працівників Генеральної прокуратури Першого заступника Голови Верховної Ради України О.М.Ткаченка. Виходячи з того, що в ділі Олександра Ткаченка вбачаються ознаки злочину, передбаченого частиною 2 статті 189[3] Кримінального кодексу України (втручання в діяльність працівника прокуратури з метою перешкодити виконанню ним службових обов'язків або добитися прийняття неправомірних рішень, вчинена особою з використанням свого службового становища), і керуючись статтею 25 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», Комісія **ухвалила:**

Запропонувати Генеральному прокурору України вирішити питання про порушення кримінальної справи щодо народного депутата України Ткаченка Олександра Миколайовича за частиною 2 статті 189-3 Кримінального Кодексу України. Про прийняте рішення повідомити Комісію у встановлений законом строк.

Комісія також розглянула інші питання, які стосуються її законодавчої та контрольної функції.

Голова Комісії Г.ОМЕЛЬЧЕНКО.

Про запровадження дії «літнього» часу

Державна комісія єдиного часу і еталонних частот України повідомляє, що відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20 березня 1992 р. № 129 на всій території України 26 березня 1995 року о 2 (другій) годині запроваджується дія «літнього» часу переведенням годинної стрілки на 1 (одну) годину вперед.

ЛЕОНІД КУЧМА СПОДІВАЄТЬСЯ НА БАГАТИЙ УРОЖАЙ І РАДИТЬ ВСІМ ВПРЯГАТИСЯ У ВОЗА

ПІД ЧАС вихідних Президент України знайомився з ходом підготовки до проведення весняно-польових робіт на Півдні країни.

Прибувши 3 березня з робочим візитом на Херсонщину, Леонід Кучма зазначив, що держава покладає надію саме на південні райони, адже зернові там добре перезимували і обіцяють непоганий урожай. Зокрема, на Херсонщині у гарному стані 420 — 450 тисяч гектарів озимих. Якщо державні структури допоможуть вчасно забезпечити господарства азотними добривами, можна сподіватися на валовий збір зерна у розмірі 1,5 мільйона тонн, що за нинішніх умов є рекордним.

Леонід Кучма відвідав Білозерський район і, зокрема, радгосп «Радянська земля». Згодом відбулася зустріч Президента з працівниками акціонерного товариства «Херсонські комбайни». Вже на початок цьогорічних жнив комбайнобудівники планують випустити дослідні зразки нової зернозбиральної машини «Славутич», що відповідатиме високим стандартам.

Після відвідання сіл Радянського і Грозового Херсонської області Президент України прибув на Миколаївщину. Першим об'єктом його уваги стала Спілка акціонерних товариств імені Шевченка, що в Жовтневому районі. Господарство отримало право на колективне володіння землею, кожному працівникові відома його частка.

Потім Леонід Кучма відвідав миколаївське науково-виробниче об'єднання «Еліта», колективне сільгосппідприємство «Заповіт Ілліча» у Новоодеському районі. Під час розмов з керівниками області та районів Президент цікавився тим, як ідуть реформи на селі. Він сказав, що держава допомагатиме тим господарствам, які справді шукають шляхів нарощування сільськогосподарського виробництва. Зокрема, він повідомив про плани створення Земельного банку, а також потребу перегляду податкової політики щодо товаровиробника. Торкнувшись питання про вето, накладене Верховною Радою на його указ про фінансово-промислові групи, Леонід Кучма висловив надію, що парламент перегляне своє рішення.

У Новій Одесі представник Президента провів нараду з керівниками Новоодеського та Жовтневого районів, на якій заявив: допомога селу буде.

Одночасно Президент пообіцяв, що бюджет на 1995 рік буде жорсткий, тому збиткові підприємства закриватимуть. А отже зростає актуальність структурної перебудови народного господарства. Зупинившись на Указі про прискорення реформ на селі, Леонід Кучма наголосив: на землі має з'явитися власник, справжній її господар, який на ній і працюватиме.

Решту суботнього дня Президент України провів, за його словами, на «острові благополуччя» — в селі Липці, що на Вінниччині. Саме тут відбулося засідання Ради регіонів, присвячене шляхам реформування АПК, а також підготовці комплексу до весняно-польових робіт.

Липівку за місце зустрічі було обрано не випадково. Гідне подиву вже те, що господарство має за підсумками минулого року 34 мільярди карбованців чистого прибутку. Середня зарплата працівника свинокомплексу, який відвідав Президент, сягає 10 мільйонів карбованців.

Запорукою досягнень господарства, на думку голови облради Миколи Мельника, є впровадження нових форм господарювання.

А про причини загальної кризи в сільськогосподарському секторі говорив міністр сільського господарства та продовольства Юрій Карасик: галузь має збитків на суму 350 трильйонів карбованців. Одна із причин ситуації — недосконалість цінової політики. Так само прикро, що надані державою кошти не завжди доходять до виробника, частина з них осідає «на шляху» до села. Перший віце-прем'єр-міністр Петро Саблук пообіцяв, що ситуацію буде поліпшено. Адже без державної підтримки далеко не всі господарства зможуть придбати пальне, міндобрива, засоби захисту рослин, техніку для посівної.

Попри всі негаразди в сільському господарстві, на думку Президента, є надія на зміни на краще: «Потрібно лише разом впрягтися у воза». Принагідно Президент закликав народних депутатів України не вдаватися до ревізій його рішень, а працювати над законодавчою базою реформ.

Парламентська хроніка

Депутати вирішили поспішати не поспішаючи

ПРОЕКТ концепції податкової політики в Україні та доповідь з цього питання заступника міністра фінансів Віктора Ільїна викликали у народних депутатів неоднозначну реакцію.

Та нічого дивного в цьому немає, оскільки оподаткування вже не раз ставало предметом критики у Верховній Раді як цього, так і минулого скликання. Уряд намагався через податковий проект залатати дірки у бюджеті, що, у свою чергу, на думку багатьох народних обранців, негативно позначалося на виробниках. У новій концепції запропоноване урядом реформування податків передбачає, як підкреслив доповідач, зміни в тих видах податків, які є основними джерелами доходів бюджету. Пропонується також переглянути систему місцевих податків і зборів, щоб надати їм вагомішого значення у формуванні місцевих бюджетів.

Після співдоповіді голови Комісії з питань фінансів і банківської діяльності Віктора Суслова парламентарі почали висловлювати пропозиції і доповнення. Зокрема голова Комісії з питань бюджету Микола Азаров зауважив, що раніше прийняті зміни відносно податків негативно позначаються на доходах бюджету. А свою думку про те, що за дану концепцію голосувати не варто, він аргументував даними роботи підприємств за минулих два місяці. Податки зменшилися, однак нестача оборотних коштів стала ще більшою, зросли і суми неплатежів.

Денне засідання 3 березня

Не згодний з такою концепцією і народний депутат Леонід Анісімов. Бо коли, на його думку, після концепції доведеться затверджувати ряд законодавчих актів щодо податків, то виробник буде доведений до банкрутства, а Верховна Рада своїми руками поховає економіку.

Аналізуючи проект запропонованого документа, народний депутат Борис Пономаренко вказав на ряд суттєвих недоліків, усунення яких має сприяти тому, щоб на шию економіки не було накинуто ще один зашморг. Тому спершу треба вийти з кризи, зупинити спад виробництва, стабілізувати фінансову систему, а вже потім повернутися до проектів законів, зокрема про податок на майно підприємств.

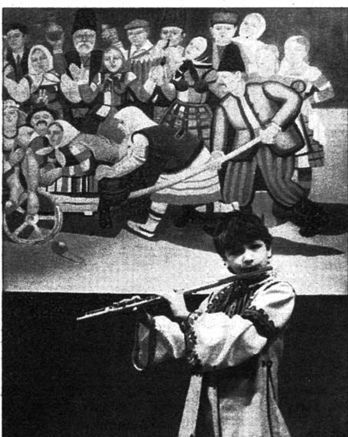
Перше, чого ми маємо досягти податковою політикою, це заохочення споживання. Друге — заохочення пропозицій або виробництва. Третє — заохочення збереження. Якому із цих трьох завдань відповідає запропонована концепція? — таке запитання поставив перед учасниками пленарного засідання народний депутат Роман Безсмертний. І сам же відповів: жодному. Він вказав також на суперечливість у прийнятті рішень Верховною Радою, яка вимагає від уряду збільшення видатків, а сама ратує за зменшення податків.

На думку народного депутата Валентина Ландика, уряд пропонує податкову систему, продиктовану бажанням мати бездефіцитний бюджет, але нереальну в умовах кризи. А прикривається це необхідністю коштів для утримання і створення нових інституцій державної влади, які не відомо кому і для чого потрібні. Пакет законів про оподаткування зроблений урядом, вважає народний депутат, під впливом рекомендацій та вимог Міжнародного валютного фонду, Світового банку, щоб одержати фінансову допомогу. Не враховується, наприклад, досвід архітектора чеських реформ Вацлава Клауса, який вважає, що іноземна допомога лише гальмує процес реформування. Україні ж необхідно сподіватися передусім на власні сили, власне виробництво. А для стимуляції виробника необхідно, щоб сумарний податок не перевищував 30 відсотків прибутку.

Народні депутати опинилися перед дилемою: проголосувати за дану концепцію, чи відкинути її. Врешті-решт вирішили не поспішати, щоб не наробити нових помилок. Концепцію відхилено, а відповідним Комісіям спільно з Кабінетом міністрів запропоновано у березні внести на розгляд парламенту основні положення податкової політики держави.

Народні депутати обговорили також орієнтовний перелік питань на найближчий тиждень пленарних засідань.

Василь ТУГЛУК.

Український дім гостинно зустрічав друзів

Своє національне свято — 117-ту річницю визволення від османського іга відзначали болгари. На художній виставці були представлені твори самодіяльних митців-болгар, які проживають на українській землі, Івана Шишмана з Ізмаїла, Павла Баламаджи з Києва, Василя Боєва з Одеси, Геннадія Терзієва із Запоріжжя... Всіх не перелічити, як не перелічити схвальних відгуків.

Свято організувало Товариство болгарської культури в Києві «Родолюбие» під егідою центру «Дружба».

З теплим словом до присутніх звернулися Надзвичайний і Повноважний Посол Болгарії в Україні Петр **Марков**, заступник міністра культури України Юрій Сердюк, ветерани війни, які брали участь у визволенні Болгарії від фашистських загарбників.

Господинею свята була директор Недільної болгарської школи Весела Аргирова, учень якої Дмитрик Таранюк **(на знімку)** награє на флейті рідні мелодії.

Леонід ПІДЛУЖНИЙ.
Фото автора.

«Порозуміння» прийшло на політичну арену

«Співвітчизники! Не зі скаргами на життєву скруту звертаємося до вас. На противагу скептикам і недоброзичливцям нашої держави, які спекулюють на труднощах цього перехідного періоду в історії України, ми кажемо: годі! Годі піддаватися настроям розпачу й зневіри! Досить заявляти на всіх рівнях, що ми банкрути. Пора розпочати реальні реформи і дійову боротьбу зі злочинністю. Ми — великий народ, і від нас самих залежить, яким буде життя на благословенній українській землі. Тож згуртуймося для утвердження справедливості й порядку, для створення суспільної атмосфери, яка відповідала б інтересам вітчизни й народу і якнайшвидше допомогла нам вийти з кризового стану», — з такими словами звернулися до громадян України члени—засновники нової всеукраїнської громадської організації «Порозуміння», установчі збори якої відбулися минулої суботи у столичному Будинку вчителя.

Понад сто делегатів зборів з усіх областей України, в тому числі Республіки Крим, заслухали і обговорили доповідь голови оргкомітету ВОП першого всенародного Президента нашої держави, народного депутата України Леоніда Кравчука.

І хоча дехто з виступаючих, зокрема лідер демократичного об'єднання «Україна» Дмитро Павличко, вважав, що «Порозуміння» насамперед повинне стати своєрідною парасолею для згуртування партій національно-демократичного спрямування, понад 90 відсотків з 12 тисяч з лишком членів нової організації — люди не заангажовані в жодній політичній структурі. Цей факт свідчить: члени оргкомітету, серед яких 18 депутатів Верховної Ради, дуже точно визначили суспільну потребу сьогодення. Промовистою ілюстрацією цього є й те, що найбільш масові організації на сьогодні утворюються у Києві, Харкові, Дніпропетровській, Донецькій та ряді інших південно-східних областях України.

Збори затвердили центральну координаційну раду і центральний виконавчий комітет. Головою «Порозуміння» обрано Леоніда Кравчука. Великі збори ВОП — найвищий керівний орган у відповідності із прийнятим статутом відбудуться не пізніше, як через 6 місяців. Цікава деталь, яка суттєво відрізняє «Порозуміння» від інших громадських і політичних організацій: після до великих Зборів обираються територіальними організаціями прямим таємним голосуванням і матимуть постійний мандат до виборів нового складу зборів. Голова сформував вищу консультативну раду, до складу якої ввійшли відомі громадські і політичні діячі, вчені, літератори, зокрема Олесь Гончар, народний депутат України Микола Жулинський, генеральний директор Тернопільського НВО «Ватра» Роман Яремчук та ряд інших знаних в Україні і за її межами людей.

Того ж дня відбулась пресконференція голови «Порозуміння» Леоніда Кравчука.

Володимир КОРОЛЮК.

Президентський законопроект — не панацея від усіх проблем

КОЖЕН оперує цифрами і кожен вважає себе ледь не істиною в останній інстанції. Наприклад, в адміністрації Президента України думають, що дві третини Рад різного рівня підтримують законопроект про владу, запропонований главою держави. А згідно з даними служб Верховної Ради така ж кількість Рад підтримує законопроект про Ради народних депутатів. Сьогодні ми пропонуємо думку керівників Рад народних депутатів різних рівнів, які представляють різні регіони України.

В. ГАНЖА,
голова Петрівської районної Ради Кіровоградської області

Наша обласна Рада народних депутатів прийняла виважені рішення. Ми погодилися з президентською концепцією посилення виконавчої вертикалі, але не згодні зі знищенням Рад народних депутатів.

Я працюю головою районної Ради з 1991 року. І вже пережив шість реорганізацій, які призводили тільки до погіршення роботи. Нині ми перед сьомою. У верхах експериментують, а мені важко взяти людей працювати в апарат райвиконкому, бо вони не бачать перед собою майбутнього. Як можна підібрати нормальну компетентну людину працювати за мізерну заробітну плату, яка, окрім того, знає, що на порозі реорганізація? Адже буквально рік тому в цьому ж залі ми обговорювали добре напрацьований проект закону про місцеві Ради. Де ж він?

Уже шостий місяць ми працюємо в умовах, коли немає законодавчого акта, який би визначав правовий статус голови районної Ради. Наприклад, є президентський Указ про боротьбу зі злочинністю, згідно з яким голова районної Ради координує боротьбу із злочинністю в районі. Як його можна виконувати? Міліція, прокуратура виведені з-під управління районної Ради народних депутатів, суддя незалежний. З ким же координувати?

Візьмемо інше питання. На сьогодні голова районної Ради керує комунальною власністю. Хто у президентській команді, Кабінеті міністрів чи серед тих, хто готував цей проект закону, розібрався, що таке комунальна власність у сільському районі? Це — лікарня, клуб, пам'ятники і комунальні послуги. Ось чим на сьогоднішній день голова районної Ради керує. А база переробки, державні підприємства нам не підпорядковані. Коли ми пробуємо наводити порядок, якого так хоче Президент, то прокуратура опротестовує наші рішення.

Мені відомо, що найближчим часом вийде указ Президента про приватизацію радгоспів, згідно з яким усі заклади соцкультпобуту на селі, які утримувались за кошти радгоспів, будуть передані на баланс місцевих Рад. Але як можна утримувати їх, коли дефіцит районного бюджету становить 89 відсотків? Це буде ще один крок до занепаду соцкультпобуту на селі.

Тому мову маємо вести про те, щоб законодавчі акти і рішення були чітко виважені, щоб були прораховані соціально-політичні, економічні наслідки та їх користь Україні. Без цього ми надалі вестимемо державу до занепаду, хоча й стверджуватимемо, що дбаємо про народ.

І. ВАРБАНЕЦЬ,
голова Великомихайлівської районної Ради Одеської області

Ми вважаємо за необхідне зберегти Ради народних депутатів усіх рівнів як політичну засаду держави. Необхідно чітко визначити їх повноваження як органів самоврядування, так і органів державної, виконавчої влади. Тільки на перший погляд таке рішення може здатися суперечливим. Насправді тут все логічно і повністю узгоджується з міжнародною практикою державотворення. Збереження Рад ніякою мірою не заважає створенню сильної виконавчої влади, яка, безумовно, потрібна, особливо тепер.

Але ми добре знаємо, що виконавчій владі за її суспільною природою притаманне прагнення до відриву від народу, до обюрокрачування, до необмеженого авторитаризму. Задля того щоб ця тенденція не змогла стати домінуючою, необхідна рівновага влад і контроль за виконавчою владою з боку народу. А це можливе лише через систему народовладдя, засоби масової інформації. Дехто цього боїться, й нас лякають можливим протистоянням між Верховною Радою та Президентом України, між Радами та виконавчими органами.

Але чого тут боятися? Нам, якщо хочете, саме й потрібна постійна наявність такого протистояння. Тільки у такому разі буде виключено диктат і тільки за таких умов можливе нормальне функціонування владних структур, взаємний контроль, виправлення прорахунків та помилок, яких було допущено тією чи іншою гілкою влади. З моєї точки зору, це думка більшості людей.

Проект закону про владу можна приймати лише після вилучення всіх положень, спрямованих проти представницьких органів влади.

Я, звичайно, усвідомлюю, що, на жаль, ніякої радянської влади в Україні вже немає. Сьогодні йде перерозподіл громадського багатства на користь заможних за рахунок незаможних, через механізм інфляції, приватизації, зменшення дійсного рівня зарплати більш ніж у 20 разів порівняно з 1990 роком. Ніякого середнього класу, навіть у найближчій перспективі, не передбачається: багаті стають ще багатшими, а бідні ще біднішими. Звичайно, здійснити докорінний злам у соціально-економічному становищі за такої ситуації неможливо. Дива ніхто не чекає, у тому числі і від Президента України.

Нещодавно голова українсько-американського консультативного комітету, великий «дбайливець» за нашу країну доктор Збігнєв Бжезинський обнародував прогноз развитку ринкових відносин в Україні, в якому стверджується, що позитивний результат буде досягнуто через 120 років. Навіть якщо шановний консультант дуже перестрахувався, припустимо, удвічі, то і в такому разі ринкове багатство настане лише при дванадцятому президентові. А якщо він не помилився, то при двадцять четвертому. А нам та й усьому народові хотілося б, щоб достаток або помітні позитивні зрушення з'явилися вже при керівництві шановних Леоніда Кучми та Олександра Мороза.

Але це сталось би значно раніше, якби гілки влади поєднали свої зусилля та проводили реформи в інтересах усього народу.

П.ВАСЕЛИНКА,
голова Зіньківської районної Ради Полтавської області

Без піднесення відповідальності за прийняття рішення, за допущені порушення, виконання законів — зміцнення влади сьогодні просто необхідне. І для цього має бути чітка вертикаль виконавчої влади. Добре було б, якби вона була чіткою щодо підпорядкованості, обов'язковості виконання рішень вищих органів нижчими і можливістю вищих органів відміняти рішення нижчих.

Сьогодні ж виконком районної Ради не може відміняти навіть рішення виконавчого комітету міської, селищної, сільської — він може лише рекомендувати їм його переглянути. То що ж це за Рада і кому вона потрібна, якщо її рішення мають рекомендаційний характер? Згідно з законодавством це може зробити суд. От ми й дожилися до того, що закидали суди різними, навіть дріб'язковими цивільними справами так, що люди місяцями і навіть роками ждуть, доки їхня справа буде розглянута. Хоча при чіткій виконавчій вертикалі виконавчої влади, вважаю, повинен бути і третейський суддя для вирішення спірних питань. І його рішення має бути остаточним.

Аналогічна ситуація сьогодні в господарських органах, куди взагалі не можна втручатися. Ми вже бачимо, до чого це привело нашу економіку і життя більшості населення України.

Можливо, законопроект Президента про державну владу і місцеве самоврядування, як це хотіли показати його розробники, дає нам ключ для розв'язання всіх цих проблем і наведення порядку в країні? Зовсім ні! Хоч у ньому є багато чого позитивного. Але коли йде пряма підміна демократичних засад влади авторитарними (а це чітко проходить через весь законопроект), то боюся, щоб ми не дійшли до того, від чого стараємося вже кілька років відійти, але в ще гіршій і спотворенішій формі. У цьому плані законопроект не витримує критики.

І якщо на рівні районів і областей не буде підпорядкованості всіх структур виконавчої влади відповідному виконкомові й Раді по вертикалі і по горизонталі, то ніякого порядку ми не наведемо. Бо Ради фактично втратять будь-яку можливість впливати на всі процеси життя в районі, а населення — можливість контролю знизу дій і рішень носіїв влади.

А в особі глав адміністрацій на рівні районів і областей ми одержимо таких собі, я б сказав, самодержців, що дивитимуться лише на верхи, від яких повністю залежні. Це, у свою чергу, породить прислужництво, підлабузництво, хабарництво, підтакування будь-якій нісенітниці. І ми знову будемо говорити одне, думати друге, а робити зовсім третє.

Не потрібно зчиняти газетно-ефірного шарварку щодо недієвості Рад і непогрішності президентської влади. Слід узяти сильні сторони обох законопроектів і, нарешті, прийняти такий закон про владу, який дасть можливість навести порядок в Україні.

І.КУГАЙ,
голова Калинівської районної Ради Вінницької області

Ефективніше має працювати Верховна Рада України і, насамперед, у справі прискорення прийняття Закону про місцеві Ради народних депутатів, який давно чекають на місцях. У ньому, на мій погляд, враховано існуючу практику, реалії часу та перспективи розвитку системи Рад.

Якщо говорити про реформування обласної та районних Рад, їх виконавчих комітетів, відділів та управлінь, то я хочу сказати, що весь тягар наслідків негативних процесів в економіці упав сьогодні саме на них. І хто сьогодні може, поклавши руку на серце, сказати, що органи влади в районі не працюють? І тому дивно, коли дехто заявляє, що Ради нібито вже вичерпали себе. Тут важливо не піддатися закликам певних сил: все розвалити, як це робилося раніше, а з деяких питань триває й тепер. Під гаслом зміцнення влади та держави ми не повинні відкидати все позитивне, що напрацьовано Радами — слід зміцнювати та розвивати їх, враховуючи нові тенденції в економіці й суспільному житті. Ніхто ще не довів шкідливості Рад, як демократичної форми народовладдя — лунає лише загальна критика на їх адресу. Інша справа, що за час свого існування Ради не мали можливості повністю розкрити свій потенціал. Спочатку вони перебували під тиском партійно-бюрократичного апарату, пізніше — над ними проводили численні експерименти. Тепер чергова реформація, яка в цей складний час заважає роботі Рад.

Як з районної Ради, так і з виконкому люди питають за все. Тільки минулого року до місцевих Рад району звернулося понад 19 тисяч чоловік — це, по суті, кожний третій житель району. В основному, це були звертання щодо матеріальної допомоги, пенсійного забезпечення, надання комунальних послуг, житла тощо. І якраз тут виявляється відсутність необхідних повноважень Ради, коштів, а іноді й елементарного права вирішувати ті чи інші питання. Якщо цього немає, то ніхто, яку б назву не носив цей орган, економічних та соціальних питань не вирішить.

А тому, на мою думку, було б доцільно надіяити районні Ради повноваженнями, що дали б можливість оперативно вирішувати фінансово-податкові питання, координувати роботу органів правопорядку.

Не можна погодитися із безправністю у формуванні кадрового потенціалу, його вихованні. Не врегульовані питання співпраці з керівниками підприємств, установ і організацій, розташованих на території Ради, впливу на них. Як сьогодні звільнити чи замінити керівника, який не відповідає своїй посаді, зловживає службовим становищем, деморалізує колектив, не бере участі у вирішенні соціально-економічних проблем регіону? Рада не має сьогодні можливості вирішити такі перспективні питання розвитку району, як освіта, охорона здоров'я, соціально-комунальна сфера. Потрібно створити відповідне правове поле, яке б все це регулювало.

В. КРАВЧУК,
голова Києво-Святошинської районної Ради Київської області

Минуло півроку, як сформовані всі гілки державної і представницької влади, а законодавчої бази під їх діяльність так і не підведено. Чия тут вина — судити важко, але вважаю, що Верховна Рада надто зволікає з прийняттям закону про місцеві Ради.

Нині місцеві Ради і їх голови продовжують залишатися з обмеженими владними повноваженнями, не можуть істотно впливати на виробництво. Надзвичайні складнощі виникли в утриманні комунальної власності, житла, всієї соціальної інфраструктури.

Саме життя вимагає кардинальних змін. Тому при розгляді проекту конституційного Закону «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні» нас, природно, особливо цікавить восьмий розділ проекту.

Перш за все проект закону передбачає місцеве самоврядування в межах адміністративно-територіальних одиниць: міст, сіл, селищ.

Ні в кого не викликає заперечень, що місцеве самоврядування має «самостійно під свою відповідальність вирішувати всі питання місцевого значення». Але як, наприклад, це можна робити сьогодні, коли фінансово-економічну базу місцевого самоврядування становить в основному комунальна власність? Адже вона витратна, а не прибуткова. Щодо бюджетних і позабюджетних коштів, то існуюча податкова система настільки недосконала, що часто справа зводиться просто до формальності.

Тому, не створивши належних фінансово-економічних, організаційних умов для розвитку місцевого самоврядування, вважаю помилкою ліквідацію Рад на районному і обласному рівні. Адже обласні і районні Ради сьогодні забезпечують рівномірний розвиток усієї території, а не лише тих, хто має достатньо для цього фінансування.

Життя показало, що двовладдя неприпустиме. А ми маємо усвідомити, що становище нашої держави не поліпшиться, коли йтиме боротьба між законодавчою та виконавчою владами. І суть проблеми не в гілках влади, а в її корінні. Нині голова Ради і виконкому підпорядкований і підконтрольний Президентові, Кабінетові міністрів України і водночас підзвітний населенню, що його обрало.

І якщо хто з нас, голів Рад, не виконує Указів Президента або рішень Кабінету міністрів, то у них для цього достатньо повноважень, щоб з нас спитати і навіть звільнити з роботи.

До прийняття Конституції України, на наш погляд, необхідно проявити максимум терпимості, узгодженості і добру волю для вироблення на базі двох існуючих на сьогодні проектів законів одного закону, яким передбачити наділення місцевих Рад усіх рівнів та їх органів як повноваженнями з самоврядування, так і повноваженнями державної виконавчої влади, що і створить надійну та демократичну вертикаль виконавчої влади.

У номер!

• *Київ*

На захист законопроекту ФПУ

Як повідомила прес-служба Федерації профспілок України, на захист законопроекту «Про оплату праці», розробленого фахівцями ФПУ, виступили учасники зборів і мітингів у Черкасах та Чернігові, колектив Харківського домобудівного комбінату № 1, Федерація незалежних профспілок Криму, Центральний комітет профспілки вугільної промисловості України, керівники та голови профкомів ряду підприємств і організацій Одеси (зокрема, акціонерні товариства «Ексімнафтопродукт», «Нафтопереробний завод», хіміко-фармацевтичне об'єднання «Біостимулятор», виробничо-торговельна фірма «Елакс», суперфосфатний та припортовий заводи, орендна виробничо-комерційна фірма «Одеснафтопродукт» та інші).

Чи стане легше дихати?

Катастрофічний стан навколишнього середовища у Харківському районі Києва — одному з найбільш техногенно насичених — вже давно спричиняє занепокоєння у столичних медиків та екологів. Цю тему вже вкотре обговорювали на науково-практичній конференції «Вплив екологічних факторів на захворюваність населення Харківського району Києва». За словами представника Президента у Харківському районі Миколи Кирилюка, рівень забруднення повітря вдвічі—тричі перевищує гранично допустимі норми.

На думку медиків, це домінуюча причина зростання захворювань органів дихання: кількість хворих, котрі перебувають на диспансерному обліку з легеневими захворюваннями в районних медичних закладах, на 40 % вища, ніж у середньому по місту. Одна з пропозицій, яку внесли медики, — оголосити всеукраїнський конкурс на кращий інженерний проект, втілення якого дасть можливість знизити негативну дію промислових підприємств на населення району. Адже частину промислових велетнів, що дислокуються тут, й досі не обладнано системами очищення.

• *Львів*

Жертви військового полігону вимагають компенсації

У 1939-1941 рр. та з 1944 по 1973 роки на землях Львівської області йшло будівництво величезного полігона, який став згодом місцем навчань військ Варшавського договору. Зараз ці, у минулому родючі, землі нагадують пустелю, а жертви Яворівського полігона так і не дочекалися компенсації.

Пройшли збори депортованих мешканців сіл Зимна Вода, Конопниця, Лапаївка. Вони вимагають компенсації за покинуте майно або отримання паю з 10 тис. га землі Яворівського полігона. Згідно з розпорядженням Кабінету міністрів у чотирьох районах, території яких охоплює полігон, створено відповідні комісії із захисту прав депортованих. Однак селяни не відчули результатів їх діяльності.

Затримано контрабанду

На пункті пропуску «Мостиська-2», що у Львівській області, під час перевірки поїзда № 42 «Київ-Вроцлав» прикордонний наряд виявив і вилучив із міжстелевого простору одного з вагонів 9 старовинних картин, 6 ікон, 5 старовинних мідних хрестів, декоративний годинник історичної цінності, 3 металеві статуетки, самовар з жовтого металу, а також багато предметів релігійного культу.

Усі знахідки передано представникам митних органів. Загальна вартість вилученого антикваріату поки що невідома, але серед контрабанди є картини XV—XVI століття.

І знову малий Сорочинський...

Три дні тривав у Полтаві ярмарок-виставка товарів народного споживання, який став уже традиційним. У просторому залі засідань та фойє обласної Ради народних депутатів зібрались представники з усіх районів області, багатьох інших областей України, які приїхали подивитись на зразки нової продукції. Її виставили колективи 120 підприємств різних форм власності.

Т.ПЕТРОВА.
Фото Павла ЗДОРОВИЛА.

На міністра сподівайся, а сам не лінуйся...

Урожай-95

Судячи з інформації міністра пана Карасика, який відвідав Херсонщину і провів тут нараду з керівниками і спеціалістами ряду південних областей України, — саме в нашій області найбільша кількість озимих посівів знаходиться у хорошому стані. 450 тисяч гектарів озимини увійшли у весну практично без втрат, що дозволяє робити хороші прогнози на врожай. На думку спеціалістів, після проведення агротехнічних заходів (хоча б тих, які нині під силу селянам), під час косовиці можна сподіватися на 25 — 30 центнерів пшениці з кожного гектара, а на зрошенні — до 40 центнерів. Тішить і те, що озимина розкущилася на значній частині площ, однак 30 відсотків пшениці все ще у фазі шилець, рослини мають лише по 2 — 3 листочки. Подекуди посіви зріджені. Як бути з ними: пересівати чи лише підсівати?

Поради спеціалістів агрономи намагаються враховувати. Ось інформація з південних «околиць» області, де на польовому календарі вже давно весна.

Геннадій Зайченко, голова Генічеського райвиконкому:

— Польові роботи розгортаються швидко. Хлібороби закривають вологу у грунті, боронують, орють. Шкода, що близько 10 тисяч гектарів озимих доведеться підсівати ярим ячменем.

У колективних господарствах «Таврія», «Червоний Сиваш», «Зоря» та інших, у яких днями побував особисто, чітко знають, що робити, аби мати хороший хліб. На жаль, темпи робіт стримує нестача пального. Ось-ось обіцяють з області його підвезти, адже гроші на нього вже виділено. В цілому становище у рільництві краще, ніж торік. Залишається лише працювати.

Євген Губар, заступник голови Скадовської районної Ради:

— Агрегати в поле вивели рано. Приміром, у колгоспі імені Леніна, де головою В'ячеслав Коваленко, на 27 лютого вже посіяно 400 гектарів ярих зернових і кормових культур. Загалом же озима пшениця нинішнього року не постраждала, розвивається нормально. Після зустрічі з міністром Карасиком посланці нашого району повернулися додому з оптимістичним настроєм — той обіцяв допомогти і запчастинами, і мінеральними добривами, і пальним. Та обіцянки обіцянками, а крутитися треба самим. Техніка в господарствах поки що рухається завдяки пальному, яке ми придбали за бартером. Дивись, днями підійде й очікувана допомога з Києва, Херсона. Рішення обласних структур провести в нашому районі семінар з питань весняної сівби може свідчити про певне благополуччя на скадовській хлібній ниві.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Херсонська область.

Ходіння по муках

Для нас війна триває. З бюрократами

ІНВАЛІДИ та ветерани війни Закарпаття одні в Україні не мають власного реабілітаційного центру. Обрада зволікає з вирішенням питання.

Ця історія почалась майже відразу після закінчення Великої Вітчизняної війни. Тоді Раднарком України розробив ряд заходів щодо надання допомоги трудящим Закарпаття. Одним з них було рішення відкрити в Ужгороді госпіталь для ветеранів та інвалідів війни. Але з невідомих причин шпиталь не створили.

У 1990 році, коли ліквідували 4-е управління Ради Міністрів, центральну лікарню для радянсько- партійного активу передали під реабілітаційну клініку ветеранів та інвалідів. Але це справедливе рішення у грудні того ж року за ініціативою тодішнього завідувача облздороввідділом В.Рішка та професора О.Ганич скасували. Сесія обласної Ради без обговорення прийняла рішення відібрати від нас лікарню і передати її під гастроентерологічний центр для хворих на шлунок та для наукової роботи О.Ганич.

І знов захисники Батьківщини, інваліди, що пролили кров у боях, залишились без лікарні.

З тих пір ми безперервно оббиваємо пороги обласних організацій — обласної Ради народних депутатів, обласного відділу охорони здоров'я, а справа — ні з місця.

Про наше «ходіння по муках» неодноразово писали обласні газети. А в тижневику «Единство плюс» було надруковано відкритого листа нинішньому голові обласної Ради, народному депутату України С.Устичу, під яким підписались 120 ветеранів та інвалідів війни. Минуло вже понад два місяці — жодного реагування.

Незабаром свято Великої Перемоги. 50 років, і хочеться спитати наших обласних керівників: чому в Закарпатті досі не беруть до уваги вимоги прийнятого на Україні Закону «Про статус ветеранів війни, гарантії їхнього соціального захисту». Коли, нарешті, скінчаться наші ходіння по муках?

В.ГРОМИХІН, М.СВЕРГУН, Я.НАКОНЕЧНИЙ, В.КРИШТАЛЕВИЧ, І.ДУНАЙСЬКИЙ, І.КРУЧАНИЦЯ та ще 20 підписів ветеранів та інвалідів війни.

Ужгород.

Допоможіть

Маринці усього два рочки, а вона вже хвора на страшну хворобу — лейкоз. Горе батьків величезне. Дівчинку можна врятувати, але не в Україні, а за кордоном. Для цього потрібні кошти, а їх немає. Колектив Полтавського державного педагогічного інституту ім. Короленка просить відгукнутися усіх, хто може допомогти у цій страшній біді батькам Маринки.

Кошти можна переказувати на адресу: 331014, Полтава, МФО Укрсоцбанку, рахунки: 200700137 — в українських карбованцях, 458065349 — в російських рублях, 401070349 — у доларах США, 448070849 — в німецьких марках. Власник рахунків Данів М.Т.

«Волга» для ювіляра

Трудівники приватно-колективного сільськогосподарського підприємства «Граніт» проголосували за те, щоб преміювати голову ради цього господарства Степана Сидорчука легковим автомобілем. Більше 20 років минуло відтоді, як він очолив колгосп, не злякавшись ні застою, ні перебудови, ані нинішньої кризи. Торік зібрали по 65 центнерів зернових, 334 центнери картоплі з гектара, надоїли по 4,5 тисячі кілограмів молока від корови. У кінцевому підсумку отримали більш як 12 мільярдів карбованців прибутку. Тож і вирішили селяни, що їхній голова, якому перед самим розпадом Союзу вручили Зірку Героя Соцпраці, заслуговує з нагоди свого 60-річчя ще й «Волги». А серед гостей, що приїхали привітати ювіляра, був посол України в Росії Володимир Федоров, який багато років працював тут, у Новоград-Волинському районі.

Олексій КАВУН.

Житомир.

До Стамбула — «Мерседесом»

Між Одесою й Стамбулом почала функціонувати постійна автобусна лінія, обслуговувана суперкомфортабельними автобусами марки «Мерседес». Одеські бізнесмени й туристи першими в Україні здобули можливість відвідувати Туреччину без довготривалого простоювання в чергах на кордонах (з рядом країн, через територію яких пролягає маршрут, підписано відповідні угоди) з першокласним сервісом у дорозі.

Георгій ВОРОТНЮК.

Експрес-опитування

На Бога надійся, а сам не зівай

Нинішня економічна ситуація спричинила закриття заводів, цехів, інколи навіть цілих виробництв. Без роботи залишилося багато робітників, службовців. Не обминуло безробіття і молодь. Здобувши освіту, юнаки та дівчата, як правило, опиняються на вулиці, оскільки виробництво в них не зацікавлене. Для своїх роботи нема.

Від подібної ситуації, на жаль, ніхто не застрахований. Тож як діяти, що робити за таких обставин? Зрештою, на кого уповати? На Бога, на себе чи на служби зайнятості? А може, на знайомих?

З цими запитаннями наша кореспондентка звернулася до перехожих на вулиці.

Оксана ПРИСЯЖНЮК, студентка:

— Навчаюся на останньому курсі, але й працюю старшим інспектором відділу кадрів. Гроші платять мізерні, але було б прикро, якби втратила й це.

Якщо позбудуся роботи, то шукатиму її сама, не звертаючись ні до яких служб.

Дві жіночки, які не побажали назватися:

— Не доведи Господи залишитися без роботи і стояти з простягнутою рукою.

Петро БІЛОУСЕНКО, диспетчер:

— Зараз я не працюю. Підшукати щось путнє поки що не зміг. Але товариш радить звернутися до Інституту професійного росту. Там, начебто, за невелику плату можна набути іншої професії, підвищити кваліфікацію та ще й працевлаштуватися.

Алла ФЕСЕНКО, медсестра:

— Якщо опинюся на вулиці, то уповатиму лише на свого чоловіка, який працює на двох роботах і, по суті, утримує сім'ю. Моя ж зарплата символічна.

З перехожими розмовляла Надія КУЗНЕЦОВА.

Хроніка. Факти. Події.

• *Токіо*

Л.Кучма перебуватиме в Японії 22—25 березня

З 22 по 25 березня відбудеться візит до Японії Президента України Леоніда Кучми. Про це офіційно оголосило Міністерство закордонних справ Японії. Під час першого візиту Президента України до Японії Леонід Кучма проведе переговори з Прем'єр-міністром Томіїті Мураямою і буде прийнятий імператором Акіхіто. В поїздці главу Української держави супроводжуватиме міністр закордонних справ України Геннадій Удовенко.

Очікують, що основну увагу в ході україно-японських переговорів буде надано питанням налагодження активного торгово-економічного співробітництва двох країн.

• *Таллінн*

В Естонії радикальних змін не буде

Понад 33 відсотки виборців віддали свої голоси за представників альянсу Коаліційної партії та Об'єднання селян на парламентських виборах Естонії, що відбулися минулої неділі. За попередніми підсумками, кандидати від правоцентристських сил — Партії національної незалежності та Ісамаа — зазнали поразки у порівнянні з результатами минулих виборів до Державних зборів, бо «не дотягнули» навіть до 10 відсотків. Несподівано 5-відсотковий рубіж (для того, щоб потрапити до парламенту) подолали російські партії, які об'єдналися в передвиборчий блок «Наш дім — Естонія». Проте, як заявив кореспондентові «ГУ» Президент Естонії Леннарт Мері, незважаючи на підсумки виборів, не слід очікувати радикальних змін політичного курсу країни.

• *Женева*

Казахстан набуває авторитету

Казахстану надано статус спостерігача на Конференції ООН з роззброєння. Учасники щорічної сесії Конференції, яка проходить у Женеві, одноголосно висловились за таке рішення, розглянувши прохання, викладене у листі міністра закордонних справ республіки Касимжомарта Токаєва.

«З цього питання дискусії не було, — заявив в інтерв'ю ІТАР-ТАРС генеральний секретар Конференції, заступник Генерального секретаря ООН і керівник Європейської штаб-квартири співдружності націй Володимир Петровський. — Одностайність учасників сесії свідчить про визнання вагомого внеску у справу роззброєння, який Казахстан зробив, приєднавшись до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Водночас — це показник зростаючого авторитету молодої держави на міжнародній арені».

Про відміну санкцій

«Більшість членів Ради Безпеки ООН виступає за скасування, принаймні часткове, санкцій проти Іраку», — заявив журналістам постійний голова Іраку при ООН Низар Хамдун. Іракський посол повідомив, що такого висновку він дійшов після двосторонніх зустрічей з кожним членом РБ окремо. Він зазначив, що під «більшістю» мається на увазі 9 членів РБ.

Н. Хамдун висловив думку, що вже через місяць-другий в Раді Безпеки може бути порушено питання про зняття або послаблення санкцій проти Іраку, і переконання, що США скористаються з права вето під час голосування, щоб заблокувати розв'язання цього питання.

Представляємо дипломатичний корпус України

«Ми формуємо принципово нові відносини»

Наш співрозмовник — Надзвичайний і Повноважний Посол України в Російській Федерації Володимир ФЕДОРОВ.

ПІСЛЯ розпаду СРСР Україна і Росія, на жаль, не змогли «розлучитися» цивілізовано. Результат: тільки нині почали складатися підходи до формування рівноправних і взаємовигідних відносин. Специфіка діяльності посольства України в РФ — у тому, що йому доводиться діяти за принципово нових умов, працюючи в Москві, яка у часи СРСР була нашою спільною столицею, а нині є одним з партнерів суверенної України.

Із досьє «ГУ»

ФЕДОРОВ Володимир Григорович. 56 років. Трудову діяльність розпочинав рядовим колгоспником. Закінчив Харківський інститут механізації та електрифікації сільського господарства. Тривалий час працював у цій галузі. Потім обіймав керівні посади в партійних і радянських органах. У 1991—1992 роках — постійний представник Кабінету міністрів України із зовнішньоекономічних зв'язків у Москві. В 1992—1994 роках — радник-посланник посольства України в Російській Федерації.

— У структурі посольства раніше ви займалися проблемами економічних відносин між нашими державами. Чи залишиться ця тема важливою в діяльності нового посла?

— По-перше, відзначу: посол має бути провідником політики своєї держави — це найважливіше завдання. Поглиблення і розширення економічного співробітництва, формування нових, ринкових механізмів його здійснення — один з найважливіших напрямів діяльності посольства України в Російській Федерації. Складності та труднощі цих відносин продиктовані не суб'єктивними чинниками. Вони — плоди тієї історичної ситуації, в якій опинилися Україна і Росія.

Після розпаду Радянського Союзу ми, на жаль, не зуміли «розлучитися» цивілізовано, були підвладні ілюзії, що розірвані частини єдиного господарства відразу ж почнуть функціонувати як окремі цілісні народногосподарські механізми. Цього не могло статися і не сталося. Отож нині лише тільки почали створюватися підходи до формування таких рівноправних, взаємовигідних відносин.

— Багато хто з українських політиків із побоюванням поглядає на Москву, дехто звинувачує Росію у спробах відродити нову імперію. Що ви думаєте з цього приводу?

— Не хотілося б узагальнювати, тим більше, що за тих чи інших обставин деякі політики проголошують певні постулати, виходячи не лише з прагнення серйозно зрозуміти відносини, які складаються між Україною і Росією, а й на догоду власним внутріполітичним інтересам.

Що ж до різних політичних сил у Росії, то й тут існують різні підходи — є й такі, згідно з якими слід було б усе повернути назад. Та ще стародавні греки казали: не можна склеїти розбиту посудину.

— Проте дехто намагається знехтувати реальністю. Чи не цим можна пояснити постійну метушню навколо Біловезьких угод, подання резолюцій «про відновлення великої Росії» тощо?

— Усе це, безперечно, не можна не враховувати. Але, говорячи про прагнення двох держав до формування взаємовигідних і рівноправних відносин, я маю на увазі офіційну позицію як нашої держави, так і російських партнерів. Її, на мою думку, гранично чітко висловлено й зовсім нещодавно, під час візиту першого заступника голови уряду РФ О.Сосковця до Києва. Підсумком цих переговорів стало парафування тексту широкомасштабного Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між нашими країнами.

Що стосується обговорення питань, пов'язаних з Біловезькими угодами, не коментуючи, звісно, погляди на них тих чи інших російських політиків, хочу наголосити на іншому. Українська сторона, підписуючи Біловезькі угоди, мала найвищий мандат народу — результати референдуму.

— Як ви вважаєте, чи склалося вже як колектив українське посольство в Москві? Чи не доведеться вам усе починати з нуля?

— Претензій до посольства висувалося чимало. Багато які з них справедливі — у нас ще далеко не все відрегульовано і налагоджено як слід. Та «кістяк» колективу уже склався і, як на мене, діє досить ефективно.

Хочу відзначити, що українське посольство в Москві має свою неповторну специфіку. Ми представляємо інтереси суверенної України в Москві, яка ще кілька років тому була нашою спільною столицею — Радянського Союзу.

Відповідно, нам доводиться формувати принципово нові міждержавні відносини. А це значно складніше, ніж робота в умовах, що склалися.

Інтерв'ю взяла Лілія ГЕОРГІЄВА.

Москва.

Чиновники замисляться

ПОНАД 2 мільйони чиновників урядових установ Китаю буде скорочено в ході другого етапу реорганізації урядового апарату.

Програма «впорядкування механізму адміністративного управління» торкнеться також інших бюджетних організацій. Буде скорочено 10 відсотків із більш як 26 млн. чоловік — працівників установ цієї категорії.

Як заявив у Пекіні на всекитайській нараді з економіки й торгівлі міністр кадрів Сун Дефу, нинішній рік — крайній строк здійснення реформи у цій галузі. Торік було скорочено 7,7 відсотка організацій, що входили до структури центрального уряду КНР, а штати — на 20 відсотків. Відповідно на чверть і на 20 відсотків зменшено кількість управлінь і працівників провінційних урядів. Скорочення бюджетних організацій та їхніх працівників, на думку китайських спеціалістів, не тільки дозволить зменшити витрати держави, а й допоможе позбутися багатомільйонного баласту некваліфікованих кадрів.

Кваліфікованим же працівникам ліквідованих організацій буде запропоновано знайти собі роботу на промислових підприємствах та в сфері обслуговування.

«Ми повинні створити нову систему управління, відповідно з якою працівники та керівники установ мають добиратися з урахуванням їх чесності, здібностей і відданості справі», — заявив Сун Дефу.

Система конкурсного добору кадрів, судячи з матеріалів преси, має стати ефективним заходом у боротьбі проти серйозної хвороби, котра охопила владні структури в китайському суспільстві, — корупції.

Григорій АРСЛАНОВ.

На фото: одна з вулиць Пекіна.

ТРИВАЄ акція протесту — демонстрація журналістів з 12 заборонених засобів масової інформації Вірменії. Їх заборонено указом Президента Левона Тер-Петросяна про призупинення діяльності громадсько-політичної організації «Вірменська революційна федерація Дашнакцутюн» (найбільша опозиційна партія соціал-демократичного спрямування, що має більш як 100-річну історію).

Вігєн САРКИСЯН, «Голос України» (з Єревана)

Заборона на професію?

ВРФД звинувачували у створенні таємної розвідувальної служби, яка займалася наркобізнесом і чинила терористичні акти. Важко сказати, чи відповідає це дійсності, бо судовий вердикт ще не винесено. Поки що триває слідство, а з 15 заарештованих членів партії 3 звільнено.

Тієї морозяної ночі, коли Президент виступив по телебаченню, а спецслужби реалізовували указ, було конфісковано все майно редакцій. За деякими даними, воно оцінюється у 400 тисяч доларів. Приміщення опечатані і перебувають під охороною поліції. А більш як 100 журналістів опинилися на вулиці. Якщо у двох «випадках» ідеться про друковані органи партій — «Еркир» (країна), «Азатамарт», то в решті... про незалежні тижневики «Мунетик» (провісник), «Андрадарц» (віддзеркалення), жіноче видання «Арагаст» (вітрило), партійна газета «Марзашхар», літературний журнал «Норк» (орган Спілки письменників Вірменії), інформаційна агенція «Айлур»...

Уся провина останніх полягає у тому, що на посадах редакторів цих видань були члени Дашнакцутюн. Природно, що подібне закриття ЗМІ суперечить духові та букві Закону про пресу.

Тим часом, вузенький майданчик біля президентського палацу, де розташувалася сидяча демонстрація (з 10 ранку до 6 вечора) стає «гарячою точкою» в Єревані. Двічі у дні візиту до Вірменії членів Державної Думи Росії поліція намагалася розігнати демонстрантів. На щастя, акція розгону не мала тяжких наслідків. Поки що. А що далі?

Дехто вважає, що журналісти мають самі звернутися до судових інстанцій. Проте, на думку останніх, жоден суд республіки за таку справу не візьметься, тобто, не зробить спробу скасувати Указ Президента. Це прерогатива Конституційного суду, якого у Вірменії немає. Тому демонстранти заявляють про свою рішучість піти на безстрокову акцію з надією, що власті самі знайдуть вихід із цього глухого кута. Що, мабуть, так само малоймовірно.

Куплю віллу...

Відомий американський кіноактор Кевін Костнер, який приїхав до Праги для зйомок повнометражного фільму «Нездійсненне завдання», ніяк не може підшукати собі належних умов для проживання. Пошуки тривають ось уже не один тиждень.

Тим часом запити у Костнера досить «скромні»: йому лишень треба знайти будинок, де міг би жити він сам, його дружина Ніколь Кідмен, їхня дочка Ізабелла, пес, нянька, охоронці, два особистих пілоти і кухар. Костнеру підійшла б невелика вілла з 8 спальнями, але такої поблизу Праги поки що не знайшлося.

РЕКОМЕНДАЦІЇ УЧАСНИКІВ ПАРЛАМЕНТСЬКИХ СЛУХАНЬ

«ПРО СТАН ОСВІТИ В УКРАЇНІ»

Учасники парламентських слухань, проаналізувавши стан освіти в Україні, відзначають, що негативні процеси в соціально-економічній сфері, різке падіння виробництва, послаблення контролю з боку владних структур за додержанням вимог Закону Української РСР «Про освіту» призвели до серйозних недоліків в організації діяльності освітянської галузі, обумовили в ній кризові явища.

У державі не створено відповідних умов для виконання Державної національної програми «Освіта» («Україна XXI століття»). Мають місце порушення прав громадян на здобуття освіти. Відсутній належний соціальний захист учасників навчально-виховного процесу. Повільно оновлюється зміст освіти. Потребує удосконалення мережа шкіл, професійних, вищих та інших навчальних закладів різних форм власності. Піддається руйнуванню система дошкільного і позашкільного виховання. У кризовому стані опинилася сільська школа. Втрачаються досягнуті здобутки в кадровому забезпеченні освіти і науки.

Зменшення рівня фінансування галузей освіти і науки призвело освітянські заклади, значну частину студентства, педагогічних працівників і науковців до зубожіння. Під загрозу поставлено майбутнє України, її інтелектуальний, творчий, культурний потенціал. Освіта поступово втрачає свою роль одного з найпродуктивніших факторів розвитку суспільства, утвердження державності.

Учасники парламентських слухань вважають, що безумовне дотримання чинного законодавства з питань освіти, збереження надбань освітянської і наукової галузей, їх ефективне використання є невідкладним завданням органів державної влади.

З метою максимального задоволення освітніх потреб громадян України, збереження і подальшого розвитку освітянської галузі, посилення ролі освіти і науки в житті держави, її економічному і соціальному розвитку **рекомендуємо:**

1. Верховній Раді Автономної Республіки Крим, обласним, Київській і Севастопольській міським Радам народних депутатів проаналізувати стан справ в освіті. Спрямувати свою діяльність на забезпечення дотримання законодавства в галузі освіти, безумовне виконання регіональних програм «Освіта». З цією метою активізувати роботу постійних комісій і депутатських груп. Ширше залучати до їх реалізації та фінансової підтримки підприємства і організації всіх форм власності, що розташовані на підпорядкованій території, освітянські фонди. Давати принципову оцінку фактам безвідповідального ставлення до розв'язання проблем закладів і установ освіти. Домогтися поліпшення умов праці і побуту педагогічних працівників. Сприяти підвищенню відповідальності батьків за виховання дітей в сім'ї.

2. Міністерству освіти України, міністерствам та відомствам, що мають у своєму підпорядкуванні навчальні заклади, органам управління освітою на місцях спільно з Академією педагогічних наук України вжити додаткових заходів, спрямованих на поліпшення навчально-виховного процесу в дошкільних і позашкільних установах, загальноосвітніх школах, професійно-технічних училищах, вузах, закладах перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів.

Забезпечити подальше вдосконалення мережі освітянських закладів, змісту освіти, навчальних планів і програм, створення відповідної матеріально-технічної бази навчання. Покращити якість підручників і навчально-методичної літератури. Не допускати поспішності в оцінці історичних явищ. Вважати неприпустимим використання в навчальному процесі підручників та посібників, не затверджених Міністерством освіти України.

Домагатися вдосконалення форм і методів навчання і виховання учнів і студентів, глибокого оволодіння ними основами наук та професійних знань. Посилити контроль за дотриманням чинного законодавства щодо світського характеру освіти.

Послідовно поліпшувати підготовку і перепідготовку працівників освітянської галузі, використання кадрового потенціалу. Вжити заходів щодо закріплення педагогічних кадрів, насамперед випускників педагогічних вузів і училищ. Розробити і внести на розгляд Уряду пропозиції щодо організації цільового прийому до педагогічних вищих навчальних закладів випускників шкіл на контрактній основі з визначенням терміном обов'язкового відпрацювання в закладах освіти після закінчення ними навчання.

3. Просити Кабінет Міністрів України:

а) Дати доручення:

— Міністерству економіки України, Міністерству фінансів України спільно з Міністерством освіти України розробити та запровадити новий механізм фінансування освіти та науки, передбачивши елементи прямого, нецентралізованого фінансування закладів освіти, визначення переліку безкоштовних і платних освітніх, побутових та інших послуг для учасників навчально-виховного процесу, визначення джерел і механізмів фінансування державної системи післядипломної підготовки;

— Міністерству економіки України, Міністерству фінансів України, Міністерству праці України спільно з Міністерством освіти України розробити і впровадити дійовий механізм соціального захисту учасників навчально-виховного процесу; розробити державну програму підтримки учнів і студентів, у тому числі тих, які навчаються без відриву від виробництва; ввести державні гарантії працевлаштування випускників навчальних закладів, які навчалися за держзамовленням; підготувати проекти законодавчих актів, спрямовані на покращення соціального захисту працівників освіти (матеріальне заохочення за досягнення в педагогічній діяльності, перегляд розміру доплат тощо);

— Міністерству сільського господарства і продовольства України забезпечити дотримання вимог Закону «Про освіту» в частині одержання натуральної оплати педагогічними працівниками у сільській місцевості на рівні працівників сільського господарства;

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про рекомендації учасників парламентських слухань про стан освіти в Україні

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Погодитися, в основному, з рекомендаціями учасників парламентських слухань про стан освіти в Україні.

2. Кабінету Міністрів України:

— узагальнити зазначені рекомендації та зауваження і пропозиції, висловлені учасниками парламентських слухань;

— спільно з постійними комісіями Верховної Ради України з питань науки та народної освіти, з питань соціальної політики і праці, з питань молоді, спорту і туризму, з питань культури і духовного відродження, з питань бюджету, з питань фінансів і банківської діяльності та іншими комісіями вжити відповідних заходів щодо їх реалізації.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ.

м.Київ,
17 лютого 1995 року.

— Міністерству економіки України спільно з Міністерством праці України, Міністерством освіти України та іншими міністерствами розробити науково обгрунтовану методику визначення потреб держави в спеціалістах з різним рівнем кваліфікації та обсягів державного замовлення на підготовку фахівців у вищих навчальних та професійних навчально-виховних закладах;

— Міністерству фінансів України, Міністерству економіки України своєчасно і в повному обсязі фінансувати витрати, пов'язані з випуском підручників, навчально-методичних посібників для шкіл, професійно-технічних училищ, інших навчальних закладів, та поновити за контрактом видання серії «Шкільна бібліотека», а також здійснювати випереджуюче фінансування витрат для випуску підручників наступного року;

— Міністерству України у справах преси та інформації забезпечити своєчасне виконання тематичних програм випуску навчальної літератури, посилити контроль за раціональним використанням фінансових і матеріальних ресурсів, передбачених на видання підручників та навчально-методичної літератури;

— Міністерству освіти України, Академії педагогічних наук України розробити і затвердити вимоги до створення, апробації і оцінки якості нових підручників для всіх типів навчальних закладів, процедуру апробування і запровадження в практику нових стандартів освіти;

— Міністерству освіти України, Міністерству України у справах молоді і спорту, Міністерству культури України спільно з Національною академією наук України, Академією педагогічних наук України розробити концепцію організації виховної роботи з учнівською і студентською молоддю в сучасних умовах;

— Міністерству освіти України, Міністерству України у справах молоді і спорту, Міністерству економіки України, Міністерству праці України, Національній академії наук України, Академії педагогічних наук України розробити і затвердити систему організаційних, фінансових, науково-методичних заходів з питань відбору, навчання і виховання талановитої і обдарованої молоді та створення умов для її інтелектуальної праці, соціального захисту і ефективного використання в народному господарстві;

— Державному Комітету України по телебаченню і радіомовленню вжити відповідних заходів, спрямованих на удосконалення дитячих і молодіжних радіо- і телепрограм, підвищення їх якості, а також щодо неприпустимості пропаганди на телеекрані насильства і порнографії.

б) До 1 березня ц.р. внести на розгляд Верховної Ради України проект нової редакції Закону України «Про освіту».

Дати доручення міністерствам підготувати пакет законодавчих актів, що регламентують правові відносини в освітянській і науковій галузях (проекти законів «Про професійно-технічну освіту», «Про дошкільне виховання», «Про базову освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову установу», «Про статус наукового працівника» тощо).

Розробити і внести у встановленому порядку на розгляд Верховної Ради України зміни і доповнення до відповідних законодавчих актів щодо покращення умов роботи сільської школи, закріплення за навчальними закладами у довічне користування земель, на яких вони знаходяться, в тому числі і дослідних станцій і навчальних господарств сільськогосподарських навчальних закладів, а також обов'язкового виділення місцевими органами влади за клопотанням навчальних закладів земельних ділянок для створення навчальних господарств із земель запасу та земель, які надані для розвитку фермерських господарств.

в) Розглянути питання про створення міжгалузевої комісії для розробки державних стандартів загальноосвітньої і професійної підготовки.

г) З метою налагодження системи у забезпеченні навчальних закладів підручниками, здешевлення їх вартості розглянути питання про створення видавничого об'єднання «Підручник» шляхом підпорядкування Міністерству освіти України видавництва «Освіта», харківських книжкових фабрик «Глобус» та імені Фрунзе, інших видавничих потужностей, спеціалізованих на виробництві підручників.

д) Прийняти урядову постанову, яка б чітко визначала права та взаємні зобов'язання випускників вищих навчальних закладів, професійно-технічних училищ і замовників спеціалістів за державним, регіональним та галузевим замовленням.

е) Внести зміни до існуючого порядку створення, реорганізації і ліквідації закладів освіти, передбачити, зокрема, що вищі заклади освіти III, IV рівнів акредитації незалежно від форм власності створюються Кабінетом Міністрів України, а вищі заклади освіти I, II рівнів акредитації, професійно-технічні та інші заклади освіти еквівалентного рівня незалежно від форм власності створюються Міністерством освіти України у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

є) Розглянути і внести відповідні пропозиції до чинного законодавства про додаткові надходження до державного бюджету на освітянські цілі, а саме:

— введення цільового податку на доходи громадян для потреб освіти;

— відрахування частини податків сільськогосподарських підприємств усіх форм власності і направлення цих коштів для підтримки сільської школи та професійно-технічних училищ, що готують фахівців для сільського господарства;

— використання коштів, що надходять від обов'язкових відрахувань до Фонду сприяння зайнятості населення, на фінансування підготовки фахівців, яку забезпечує Міністерство освіти України та інші міністерства і відомства, що мають навчальні заклади;

— встановлення на перехідний період додаткової ставки податку на прибуток банків та направлення зазначених коштів для потреб освіти;

— направлення на потреби освіти половини надходжень до державного бюджету із коштів, що вилучаються податковою інспекцією і органами контрольно-ревізійних служб у вигляді штрафних санкцій із підприємств і організацій.

4. Запропонувати Верховній Раді України:

— при затвердженні Державного бюджету України на 1995 рік передбачити на розвиток освітянської та наукової галузей витрати відповідно до вимог законів «Про освіту» та «Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності»;

— продовжити роботу над удосконаленням законодавчої бази освіти. Розглянути в березні ц.р. на сесії Верховної Ради України проект нової редакції Закону України «Про освіту». Передбачити в ньому конкретний механізм забезпечення пріоритетності освіти, встановлення для всіх громадян можливості отримання освітнього цензу на рівні повної середньої освіти, чіткої системи освітньо кваліфікаційних рівнів та ступенів.

5. Місцевим органам державної влади і самоврядування спільно з Фондом державного майна України забезпечити ефективний захист майнових прав навчально-виховних закладів. Не допускати вилучення і передачу для використання не за призначенням об'єктів освіти та земельних ділянок, на яких вони розташовані.

6. Просити Президента України, Верховну Раду України законодавчо закріпити подвійне підпорядкування органів управління освітою на місцях Міністерству освіти України та відповідним місцевим Радам народних депутатів.

17 лютого 1995 року.

У той день 1924 року в Погребищі було сонячно

Епізод з історії відзначення Шевченкових свят

ПРОПОНОВАНА розповідь торкається лише одного епізоду з історії відзначення Шевченкових свят, але в ній, мов у краплині води, сконцентрувались і переплелись людські долі; це водночас і уривок з літопису України першої половини XX століття, зокрема, її культури, і свідчення того, що ніколи не згасне наша спрага до пізнання уроків Т. Шевченка — митця, борця за незалежність батьківщини.

«Не поет — бо це ж до болю мало...» — так сказав про Т. Шевченка Є. Маланюк. І справді — не поет, а вічний символ України. Сьогодні, коли ми, здавалося б, знаємо про нього все, ще більше усвідомлюємо, що він, немов виднокіл, віддаляється, віддаляється... Один з піонерів шевченкознавства професор Микола Бурачек присвятив вивченню життєвого та творчого шляху Поета-Художника ціле життя. Але й для нього не все відкрилося в авторові безсмертного «Заповіту».

«На днях вичитав я в № «Більшовика» за 15/11 в рубриці «Культура та мистецтво» статтю «Маляр Микола Бурачек». Я висловлюю щиру подяку шановному авторові статті, що він не забув мене. Ще мушу признатися, що, прочитавши статтю, я мимохіть подумав: «Глас вопиющего в пустыне» — і постановив з'ясувати авторові його здивування з приводу того, що працюю я не в Києві, а десь на цукроварні.

В той час, коли мені прийшлося виїхати з Києва (липень 1921 р.), обставини мої були незвичайно скрутні: з матеріального боку — напівголодне животіння, потім — хвороба сина (катар легень), якого лікарі в один голос висилали на село, а потім... Я, пейзажист, не бачив уже три роки села! І коли запропонували мені поїхати для заробітку на цукроварні, то натурально, я мусив поїхати.

Як я жив і живу, яке відношення до справ культурних на цих цукроварнях, зараз писати не буду — я тепер збираю замітки та враження і напишу окрему статтю, бо матеріал дуже багатий і цікавий...»

На цьому змушені зупинити цитування листа М. Бурачека, датованого 3/III 1923 року, аби звернути увагу читачів, що відбуваються ці події в період, коли в Радянській Україні розпочалася так звана культурна революція, метою якої було досягти перелому в духовному житті народу. Здійснювали цю культурну революцію вчорашні червоногвардійці та їхні однодумці, які рік-два тому розстрілювали українців лише за те, що в хаті висів портрет Тараса Шевченка. Володимира Затонського, одного з керівників більшовиків в Україні, мало не розстріляли лише за те, що його службове посвідчення було виписане українською мовою. Архівні матеріали переконують, що М. Бурачек змушений був виїхати на Уманщину не лише тому, що в Києві панував голод, а ще й тому, що йому — на той час відомому пейзажистові, одному з професорів Української академії мистецтв, громадському діячеві — не було місця на «фронті культурної революції», іншими словами — він був просто безробітним.

«В перших числах лютого 1924 року батько привіз мене до містечка Погребище... і вручив директору школи Степану Григоровичу Балабущі, — згадує колишня учениця Миколи Бурачека З. Лавітська, кандидат біологічних наук, яка тривалий час викладала у Київському національному університеті імені Т. Шевченка — **уроки малювання вів у нас Микола Григорович Бурачек... Минуло багато років, але й досі перед очима солідна постать Миколи Григоровича, від холоднечі в класі в пальті наопашки. Тихо, наче обережно, ходить між партами, проглядає наші «творчі зусилля»...**

Зінаїда Григорівна Лавітська й розповіла про те, як 1924 року відзначили в Погребищі Шевченків день.

На уроках малювання Микола Бурачек запропонував учням підготувати програми-запрошення на урочистий вечір пам'яті Поета і Художника. Ці програми потім діти вручали своїм батькам і таким чином запрошували їх до клубу цукроварні, де й відбувалося святкування знаменної дати.

Програма вечора говорить, що підготовка до нього вимагала зусиль, очевидно, не лише самого вчителя, а й його сім'ї. Як відомо, дружина М. Бурачека була актрисою, закінчила Київський музично-драматичний інститут імені М. Лисенка. Перша частина вечора була присвячена слуханню рефератів на теми «Біографія Т. Г. Шевченка», «Діти в творах Т. Шевченка», «Т. Шевченко як людина», «Т. Шевченко і царизм»...

Можливо, ця публікація потрапить на очі комусь із уманців (маються на увазі жителі цілого краю — сіл Дзюнків, Павлівка, Кашперівка), тому згадаємо прізвища учнів, які зачитували ці реферати: Непом'яща, Поух, Сирота, Царівська, Кравченко. Всі вони були учнями семирічної трудової школи при Погребищенській цукроварні.

В другій частині вечора-пам'яті присутні послухали твори Т. Шевченка у виконанні учнів Рутківського, П'ясківської, Новицької, Непом'ящого, Требесової, Раціборського, Віцанової, Зінченко... Читалися твори «Доля», «Тарасова могила», «Тополя», «Наймичка», «Сотник». Як колишній актор, М. Бурачек разом із дружиною підготували з дітьми інсценізації поезій Т. Шевченка.

Ми не знаємо, як склалося життя учасників цього вечора, крім, зрозуміло, З. Левітської. Але що він запам'ятався їм — у цьому сумніватися не треба. Для М. Бурачека організація вечора була мужнім кроком. Адже то був час, коли більшовики будь-що намагалися зробити Т. Шевченка «своїм». В тодішніх лженаукових працях Т. Шевченка змальовували як революціонера і відданого прихильника класової боротьби. Різноманітні «ізмічні» напрямки спотворювали образ Поета-Художника. Герой роману Миколи Хвильового «Вальдшнепи» Дмитро Карамазов злим голосом викрикував тоді: «Саме Шевченко кастрував нашу інтелігенцію. Хіба це не він виховав цього тупоголового раба-просвітянина, що ім'я йому легіон? Хіба це не Шевченко — цей, можливо, непоганий поет і на подив малокультурна й безвольна людина, — хіба це не він навчив нас писати вірші, сентиментальничать «по-катерининських», бунтувати «по-гайдамачому» — безглуздо та безцільно — й дивитись на світ і будівництво його крізь призму підсолодженого страшними фразами пасеїзму? Хіба це не він, цей кріпак, навчив нас лаяти пана, як то кажуть, за очі й пити з ним горілку та холуйствувати перед ним? Саме цей інокописний «батько Тарас» і затримав культурний розвиток нашої нації й не дав їй своєчасно оформитись у державну одиницю».

Це ми говоримо про атмосферу культурного життя в столиці. А що вже говорити про провінцію!

«... Спостерігаю зі свого закутка оточуюче мене нудне життя, повне пліток, духовної убогості, шлункових мрій, над яким панує різне мурав'їне начальство, що з усіх сил хоче бути схожим на начальство «доброго старого времени» і часом досягає імпозантності знаменитого Кіт Кітича». Це кінець листа до газети «Більшовик» Миколи Бурачека, який відкриває перед нами картину містечкових буднів. Всі спроби митця повернутися до нормального творчого життя розбивалися об стіну радянського бюрократизму й байдужості до української культури. М. Бурачек неодноразово звертався до відповідних установ, але...

ЄВГЕН КИРИЛЮК: Особливо слід підкреслити роль М. Г. Бурачека у відновленні слави Шевченка як художника. Річ у тім, що ще до революції тривалий час мала місце недооцінка значення мистецької спадщини Шевченка. Його вважали епігоном Брюллова. Можна навести такий випадок. Перед революцією вдова одного колекціонера запропонувала харківському багатієві-меценату колекцію картин і малюнків Т. Г. Шевченка за дуже скромну суму — 3000 карбованців. Останній запросив відомого українського художника С. Васильківського (1854-1917) як експерта-консультанта. Дивно, але факт: С. Васильківський висловив думку, що сума в 3000 карбованців надто велика й досить за цю колекцію заплатити ... 300 карбованців ... І тільки завдяки заходам Олексія Новицького (1862-1934), Василя Касіяна (1896-1976) та Миколи Григоровича Бурачека спадщина Шевченка-художника здобула належну історичну оцінку...

«Приїхавши (до Києва), я дізнався, що Українська академія мистецтв — моя мрія, котру з такими труднощами мені разом з шановними колегами — пейзажистом О. О. Мурашком, В. і Ф. Кричевськими та М. Жуком вдалося здійснити, що та академія тихенько похована і переформована в Інститут театрального мистецтва. З'явилися там невідомі нові люди і навіть ворожі українському мистецтву. Але я все ж тішив себе, що мене за рік ще не забули і для того подав заяву, аби мені дозволили відкрити майстерню пейзажу, тим більше, що я мав багато учнів. Але рада інституту (чи хто там, я від сорому й не добивався — хто?) постановила, що з огляду на те, що в статуті інституту не передбачено кафедри пейзажу, а лише станкового мистецтва (а що таке пейзаж?), то професору М. Бурачеку відмовити у дозволі відкрити його майстерню. Почуття власної гідності не дозволило мені просити когось».

Отже, вечір пам'яті Т. Шевченка в Погребищі 1924 року був зовсім не випадковою подією в житті видатного митця. Поет, його творчість рятували М. Бурачека, допомагали йому витримати непрості випробування долі.

***

Зрозуміло, що перебування М. Бурачека в Погребищі, його культурницька діяльність не була б успішною, коли б його не підтримували колеги — вчителі Погребищенської школи. Директором школи був Степан Григорович Балабушка. Він також викладав математику. Відомо, що С. Г. Балабушка в 30-і роки завідував канцелярією в Українській сільськогосподарській академії (нині Аграрний університет). Географію викладав Андрій Тарасович Дубовщук. Прізвища інших учителів: Лукаш Петрович Сметана, Ребець...

Погребищенська школа-семирічка розміщалася в колишньому панському будинкові і займала два поверхи.

***

Духовна присутність Т. Шевченка надихала М. Бурачека на мистецьку творчість. В роки перебування на Уманщині він пише такі відомі пейзажі, як «Рання весна», «Яблуня», «Взимку у саду», «Соняшники», «Перед бурею» та інші, що зберігаються у фондах Державного музею українського образотворчого мистецтва в Києві, Харківському та Запорізькому художніх музеях.

З Уманщини М. Бурачек виїздив до Канева, де взяв участь у відкритті скульптурного пам'ятника на могилі Т. Шевченка 1 липня 1923 року. У Державному музеї-заповіднику в Каневі експонується картина М. Бурачека «Пам'ятник Т. Г. Шевченку на його могилі».

ВАСИЛЬ КАСІЯН: Серед багатьох сучасних знавців творчості великого художника Тараса Шевченка ім'я Миколи Григоровича Бурачека займає особливе місце... Завдяки його авторитетним порадам уперше вдалося розставити зібрану малярську і графічну спадщину Шевченка в хронологічному порядку, відповідно до основних періодів життя і творчості поета...

Віталій АБЛІЦОВ.

На знімках: вчителі Погребищенської семирічної школи (сидять зліва направо) Андрій Тарасович Дубовщук (в пенсне), Микола Григорович Бурачек, Степан Григорович Балабушка; М. Бурачек. «Пам'ятник Т. Г. Шевченку на його могилі».

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, «Голос України»

ПЕРЛАМУТРОВА БЛОНДИНКА НА ФОНІ ВЕСНИ

ТАЇСІЯ ПОВАЛІЙ живе в Києві на Борщагівці. Живе в типовому будинкові часів економічної розрухи: темний під'їзд, обшарпаний ліфт, довгий, як у гуртожиткові, коридор; Тая й Ігор мають однокімнатну «гостинку». Щодо Ігоря — він Таїн менеджер і... Ну, про це далі.

До речі — ви помічаєте, як заблищала весна? «Зайнялася несамовито, божевільно — пожарами»? Неможливо не помітити...

Але спочатку про квартиру: маленька, у футбол тут не поганяєш. Тісно. І тому замість м'яча на килимі — гантелі. Невеличкі такі.

В кухні якимось чином помістилися холодильник, велика пральна машина, газова плита, мікрохвильова піч, телевізор, необхідні меблі. Правда, піч і телевізор — замість одного з вікон, вмонтовані. «Ще рік тому ми мріяли про власний куточок, коли наймали за 55 доларів на місяць однокімнатну квартиру на Оболоні, — каже Тая. — Спасибі, допоміг голова Ленінградської райради Дмитро Болгаров, виділив «гостинку». Тепер легше. Хоча коли приїздить мама, приходить син — тіснота страшенна...» І нині Тая з Ігорем мріють уже про щось просторіше, де можна було б і тренажерну залу влаштувати, і дитяча щоб була, і для гостей кімната. Може, кажуть, допоможе колись міська влада — Леонід Косаківський до митців наче гарно ставиться...

А доки немає вітальні, ми розмовляємо на кухні. От Ігор — він любить поговорити про важке становище української естради: що засилля московських артистів на наших сценах, що немає ні грошей, ні якісних студій, ні відеокліпів. Навіть заслуженого відпочинку немає. Ех, каже, не можемо ми дозволити собі відпочити на Мальті чи Кіпрі. А було б непогано: пісочок, хвилі шелестять, сонечко...

— Не розслабляйся, — це Тая, наполегливо так. — Наливай!

Остання пропозиція стосується коньяку «Белый аист», що стоїть на столі і чудово п'ється під плов, який приготувала господиня.

— Скажи, смачно?!

Смачно. Тая любить куховарити. Хоч і майже не має на те часу. Постійно зйомки, записи, тренування, концерти, масаж, макіяж, манікюр, зачіска... О, а про зачіску — мова окрема.

— Таю, як називається колір твого волосся?

Колір, треба сказати, такий цікавий, що Таїсія й сама не знає точно його назви. Ігор телефонує до її перукаря, Тетяни Бондаренко (колишнього тренера збірної України з перукарського мистецтва):

— Танечко, ти скажи, як у Таї колір волосся називається? Платинова? Перлина? А, перламутровий блондин...

Отже — «перламутровий блондин». Клас. Шик-модерн.

Взагалі Таїсія Повалій виглядає, і це не секрет, чудово. Привабливо. Мати гарний вигляд — частина її професії. Тая не їздить у міському транспорті, не бігає з сумками по магазинах і абсолютно не знайома з нинішніми цінами. У неї є сім'я, яка за неї піклується, переживає, нею гордиться. Таїна сім'я — це мама, одинадцятирічний син Денис від першого шлюбу і, звісно, Ігор. Живуть взагалі-то непогано: «Ми — люди міцного середнього статку...»

Серйозно про стосунки з Ігорем Тая говорить так: «Я ніколи не звертала уваги на якісь штампи в паспорті...» А несерйозно...

— Ігоре, ти на мені женишся?..

Ігор, упевнено:

— Угу...

— А я заміж за тебе і не вийду!

Ігор пригадує такий випадок. Іде додому, біля під'їзду стоять кілька дівок піонерського віку. Пройшов повз них і позаду чує:

— Дивися, це чоловік Повалій пішов.

— Та ні ж, це її продюсер!

— Що ти мені розповідаєш, кажу тобі — чоловік!!!

Дівчатка цікавляться...

А життя нудьгувати не дає. Недавно сталася така пригода. На вулиці Червоноармійській якісь «прихильники» прокололи всі чотири шини в автомобілі, залишивши на лобовому склі записку: «Гарно співати — не значить гарно їздити».

Машина, до речі, шикарна — «Форд-Скорпіо». Цей «скромний» дарунок зробив співачці на день народження Фонд ділового співробітництва «Україна» в особі генерального директора Ігоря Плужникова — гарного друга і шанувальника таланту. З друзями Таїсії Повалій щастить.

Зараз Тая виступає по кілька вечорів на тиждень у нічному клубі «Чикаго». У планах — зробити «Шоу Таїсії Повалій» і показати його по всій Україні. Але задоволення це дороге, знову ж — потрібні фінанси. Яких це немає, і тому поки що — клуби, фестивалі, збірні концерти.

Цим живе Таїсія Повалій. Хоча тільки цим — порівняно недавно. Ще років п'ять тому допомагала мамі на городі, власноруч шила собі костюми, плела. Все дуже змінилося. Тепер весь час — для пісні, для сцени...

— Таю, ти не втомлюєшся від цього перенасиченого життя артистки?

— Ні, я задоволена. Таке життя — в порядку речей, це — моє життя...

— А бувають години, коли не думаєш про музику, пісню?

— Бувають, — Тая солодко зітхає. — Коли зізнаюся Ігореві в коханні. Тоді забуваю про все...

— І як це часто?

— Дуже часто. Кожен день...

А що ж — почалася весна: божевільно, пожарами... Так звично і так незвично — чудово, грандіозно, безповоротно... І відома співачка Таїсія Повалій скромно запитує у свого Ігоря Ліхути:

— Ігоре, а що ти мені на 8 Березня подаруєш?

А Ігор серйозно відповідає:

— Себе в целофановій упаковці...

А Тая робить розчарований вигляд:

— Ну, себе ти вже мені давно подарував... Добре, можеш не розповідати. Я розумію — ти хочеш зробити мені сюрприз...

Весняні сюрпризи — це ж так загадково й інтригуюче: що може бути привабливіше для жінки? Особливо, коли бажані несподіванки роблять кохані чоловіки. Отже...

Отже — весна, свято, Таїсія Повалій чекає сюрприза. А завтра у неї черговий концерт.

«Я НЕ ВМІЮ ПИСАТИ ПАРОВОЗИКИ»

МОЖЛИВО, не всі в Україні знають придеснянську поетесу Надію Галковську (щойно у Чернігові нарешті з'явилася перша її поетична збірка!), а от її крилаті рядки —

Я — козачка твоя.
Я — дружина твоя,
Пане полковнику
Мій синьоокий —

відомі навіть малятам у дитсадках. Адже пісня у виконанні Раїси Кириченко настільки стала популярною, що її по кілька разів на день «крутять» в ефірі. Що думає про цей запаморочливий успіх авторка слів? Як йшла до своєї, можливо, головної пісні? Ці запитання стали в центрі розмови нашого кореспондента з вчителькою музики Рудківської школи Н.ГАЛКОВСЬКОЮ.

— Любов до пісні, до Бога у мене від бабусі Оксани, родові корені якої з славного Батурина. Вона сама писала вірші, грала у театральних виставах у дореволюційному Чернігові. Я ходила з нею до церкви, слухала її казки, оповідки. Оте все добре, світле, що вона передала мені у спадок, і нині зі мною як дорогоцінний скарб.

— Тож у «Козачці» — прямий батуринський слід?

— Я гадаю, що так.

— Пані Надіє, ви не побоюєтесь, що занадто велика популярність «Козачки» зможе їй нашкодити? Скільки вже так було — тиражування робило ведмежу послугу найвідомішим шлягерам.

— Нічого страшного у цьому не бачу. Така доля пісні. Вона зачепила сьогодні якісь струни людських душ — і я тому рада. А завтра, можливо, у людей буде інший настрій. І вони бажатимуть іншої пісні.

— Ви аналізували, чому вона так припала всім до серця?

— Знаєте, феномен її популярності, як на мене, дуже простий: у нас кожному чоловікові хочеться, хоча б у мріях, побути отим синьооким полковником, а кожній жінці — його вірною, ніжною і любимою дружиною.

— У зв'язку з цим хотілося б вас, пані Надіє, запитати: якими уявляєте ідеальні стосунки між чоловіком та дружиною?

— Щоб чоловік уранці подавав каву в постіль своїй жоні! (Сміється. — Авт.).

— Ого! Який же він після цього полковник?

— А він у реальному житті не повинен бути звірхником! Ідеальний чоловік — це ненав'язливий чоловік, який шанує свою дружину, її погляди, який постійно нею захоплюється, робить компліменти! У подружньої пари повинна бути у всьому довіра, свобода, але й з кожної сторони — таємниця!

— Цікаво! Яка?!!

— Ми повинні бути одне для одного загадкою. До кінця життя. То біда, коли у перший рік подружнього життя закохані розкриваються сповна і нічого не залишають на майбутнє.

— Оце з'явилися такі думки, а потім слова відомої пісні?..

— О, ні! До неї ще треба було життя прожити. Народити донечку Ганнусю. Я була закохана. Мене зрадили. Я, як і всяка любляча жінка, тяжко пережила розлуку. Мене рятувала від розпачу, зневіри поезія. В основному писала для себе. Були, звичайно, публікації. Але до 1990 року так і не змогла видрукувати збірку поезій, хоча й мала таку можливість. Причина дуже серйозна: не вміла і не можу писати декларативних «патріотичних» віршів-паравозиків.

— А «Козачка» хіба не патріотична? Мені розказували, що у військовому містечку «Десні» під неї новобранці марширують.

— О, я там була, виступала. Це дійсно так. Полковник, командир тієї частини, коли дізнався, що перед солдатами співала авторка слів його улюбленої пісні, дуже жалкував, що був зайнятий і не зміг мене побачити. І ось він, уявляєте, сідає в автомашину, наздоганяє наш автобус, зупинив його і... поцілував мені руку!

— Пані Надіє, розкажіть, будь ласка, як все-таки з'явився вірш, а потім знаменита пісня.

— У липні 1991 року чернігівська «Просвіта» організувала похід «Козацькими шляхами», в якому взяла участь і я. Це був складний, переломний час. Нас намагалися скомпрометувати, оббрехати. Ми чули зневажливе: «Бандерівці!» Попри це, зав'язувались щирі розмови про минуле. Багато людей, виявляється, й не знали, що живуть поряд з колишньою гетьманською столицею, що тут, поблизу Десни, загинув полковник Іван Богун. Наш співочий гурт взагалі гасив усі конфліктні ситуації. У поході я відчувала себе піднесено, закохано і перебувала у якомусь дивно-чарівному стані. Деякі моменти мене просто потрясли. Ми стояли на місці страти Івана Богуна. І тоді з'явилося таке дивне відчуття, ніби я пройшла крізь засіву часу, глянула в його сині очі...

— А всі кажуть, що синьоокий полковник — це молодий чернігівський полковник Володимир Бичек, який тоді разом з вами ходив у козацький похід і якого ніби ви покохали.

— Ні, я в нього не закохалася (сміється. — Прим.автора). Але не заперечую, що щось від нього є. Адже у нього (правда ж?) є щось від старовинного полковника — волошкові очі, гнучка постава, приємний голос. А загалом вірш постав і від того, що я була в захопленні від походу, що пережила смерть Івана Богуна і вдихнула ті пахучі зорі на Придесенні. Написане прочитала друзям. Композитор Микола Збарацький, який був з нами у поході, запам'ятав текст. 19 липня, біля Коропа, вночі, біля багаття, ми вперше разом з ним заспівали «Козачку». Табір уже спав, і ми розбудили всіх. Пісня всім сподобалася.

— Хоча вона дуже популярна, все ж, як мені відомо, ви не розбагатіли.

— Я отримала за неї десь, як на нинішні гроші, з мільйон. І нікого ні за що не звинувачую. Бо якби те писалося для грошей, то до якого серця горнулося б моє слово? Я багата тим, що добиралося по-всякому — важко, а то легко — з Чернігова у Рудку, це чудове село, де все так просто, красиво, гарні люди і їх діти, яким я потрібна...

— Щойно у Чернігові вийшла ваша перша книжка «Козачка». Отож тепер, може, по-справжньому розбагатієте!

— Дуже!.. Я ось перед спонсорами такою винною почуваюся: вони на моїх віршах такі збитки понесли...

— А якщо читачі «Голосу України» надішлють вам, скажімо, по 100 тисяч карбованців наперед за книжечку — це розв'яже всі оті фінансові проблеми?

— Можливо.

— То давайте вашу домашню адресу.

— Будь ласка: місто Чернігів (250017), вул.Жабинського, 9, кв.20. Галковська Надія Миколаївна.

— Я сподіваюсь, що шанувальники вашого таланту і на Волині, і на Донеччині, і на Буковині зможуть у такий оригінальний спосіб отримати потрібне для них видання. Дарчий підпис читачам «Голосу України» гарантуєте?

— Звичайно.

— Вітаю вас з святом Весни і Жінок. Нехай Добро і Світло у нашому житті допомагає вам творити Пісні-Поезії!

— О, дякую за таке гарне побажання.

Розмову провів **Сергій ПАВЛЕНКО.**

Чернігів.

В 1001 році Хрестителем Руси-України князем Володимиром Великим заснований Святогірський монастир — найдревніша святиня волинської землі

Богдан БЕРЕКЕТА, «Голос України»; Микола ЗІНЧУК (фото)

Схилимо чоло перед святим місцем

Свята Гора здіймається над річкою Лугою міцними монастирськими стінами, величними банями з хрестами... Саме тут, за кілька кілометрів від тисячолітнього колишнього княжого града, Святий Володимир вибудував терем із семи кімнат, в якому він жив, коли приїжджав узимку на моління. З того часу місцевість стала називатися Зимне. В урвистому березі глибокі печери. З історичних джерел відомо, що в цьому монастирі помер перший Ігумен Києво-Печерського монастиря, син знаменитого воєводи часів великого князя Ізяслава Ярославовича — Яна Вишатича преподобний Варлаам, який річкою Лугою повертався з Константинополя до Києва.На честь його збудовано вівтар. До нинішніх днів на березі річки зберігається криниця, яку нібито викопав Варлаам. Вода в ній завжди свіжа, прохолодна і прозора.

Славні сторінки нашої історії, які ми заново відкриваємо для себе. У середині XII століття в Святогірському монастирі був ігуменом преподобний Ніфонт, пізніше архієпископ Новгородський, який продовжив літопис Нестора після Сільвестра (з 1116 по 1157 роки), де описувались події волинських земель. У цьому монастирі поховані два православні єпископи Іосиф та Василь в часи князювання Данила Романовича. На берегах Луги посвячувались для Московщини митрополити. І для Новгорода, і для Твері. Московське духівництво запрошувало волинських пасторів до своїх кафедр. Єпископ Володимирський Афанасій став намісником Московського патріарха Алексія, а потім — управителем цього духовного намісництва. Є твердження москвофільського церковного прихильника: «Київський митрополит св.Петро складає славу Волині, бо народився тут, та з юнацьких літ — будівничий православ'я. Він також уславив першопрестольне місто Москву, як перший митрополит Московський. Своїм благословенням, молитвами дав її духовну міць...» Ми чомусь забули, що для посвяти до сану московські митрополити до нас приїжджали. На нашій землі — початки християнського православ'я. І як доказ того, саме в цьому монастирі багато літ зберігалась найдревніша пам'ятка православ'я України-Руси — чудотворна ікона Божої Матері, якою 988 року Константинопольський патріарх вінчав грецьку царівну Анну з князем Володимиром, який передав ікону до монастиря.

Свята Гора багато може розказати. За переказами князь Володимир побудував тут два храми: великий — на честь Успіння Божої Матері і малий — на честь Святої Трійці. Монастир був свідком різних лихоліть, що пронеслись на нашій землі. Війни, революції, погроми... Але завжди в святих стінах його храмів панував дух православ'я. Навіть тоді, коли у 1939 році більшовики розігнали черниць, а в монастирі організували МТС, а потім — склади і казарми. З початком війни тут знову відродилось духовне життя. Але в сорок шостому році обитель закрили надовго. І тільки через 45 років на Святій Горі загорілась лампада відродження.Духовне життя цього святого місця, яке багато літ було зневажене і осквернене, першими відродили черниці Стефана і Галина. А зараз в монастирі — 25 сестер-насельниць. За три роки відреставровано два храми, в них правиться Служба Божа. Як і в минулі роки, так і сьогодні почали ті, хто виріс на Волині. Майже всі сестри — з навколишніх сіл і міст області. Колись монастир мав 100 гектарів землі, велику пасіку. Настоятельниця монастиря Ігумена Стефана розповіла, що господарство обителі зростає. Є у них сьогодні 10 гектарів землі, 5 корів, 50 курей, у двох великих теплицях вирощують огірки й помідори. Насельниці монастиря займаються великою благодійницькою діяльністю, в місцевій школі ведуть уроки Божого Слова.

Своєрідним, незвичним було спілкування з тими юними сестрами, які в житті обрали свою, особливу дорогу, відреклися від того, що ми називаємо земним щастям, а посвятили себе Господу. Може, то допомагає їм лампада живого вогню, яку запалив на Святій Горі Володимир Великий.

Олександр НОВИЙ, журналіст

Чий дух витає на цих висотах?

ГАРАФІНА Петрівна Маковій. Учителька, літераторка, мама... Колись, вподобавши собі молоденьку вчительку, вирішила Гарафіна і сама стати такою. Виросла — закінчила Чернівецький університет. Відтак працювала у рідній Великокучурівській школі.

Тут мала щастя вчити дітей любові до ближнього і до всього світу, тут мала нещастя отримати інвалідну групу — через те, що не потрібна була отака — відкрита, щира... Мала би бути як усі — та ніколи так і не змогла.

Гортаю один з величезних альбомів, у яких вирізки з газет — статті, інтерв'ю, оповідання, вірші, новели...

Скільки ж їх?

— Більше двох тисяч, — говорить Гарафіна Петрівна.

А ще — літературні розвідки. Серед них займає особливе місце Марко Вовчок.

Десятиріччями ходила зі своїми учнями Гарафіна Петрівна рідним — великим і величним своїми людьми — селом, збираючи духовні скарби.

1992 року вийшли у світ дві книжки — «Золоте віно з бабусиної скрині» та «Затоптаний цвіт». Був свідком, як за останню — вчителька народознавства однієї з київських шкіл пропонувала взамін половину своєї бібліотечки...

Старша дочка Світлана, після довгої перерви, взялася за пензлі і малює дивні ікони...

Менша, Марія, росте і нагадує мамі ту мить, коли їй уперше подивився у вічі Христос. Було то у Почаївській лаврі, куди, після трьох років безрезультатних поневірянь по лікарнях, прийшла Гарафіна Петрівна з гаснучою трирічною крихіткою Марією.

І пригадалося, як колись сама приїздила сюди, аби переконувати монахів, що десь світом ходять і тужать їхні половинки, і людина має бути людиною не зі страху перед Богом. Приходила — і говорила щиро, як і усе, що говорила і робила протягом життя.

Тоді й прийшло до маленької Марії видіння Образу Божої Матері, а через кілька днів — хвороба відступила...

Протягом життя мені довелося зустрічатися віч-на-віч з багатьма незвичайними людьми, подекуди сили неймовірної і невідомої... Та те, що відкрив для себе у Гарафіні Петрівні, як і тисячі людей, що до неї йдуть за порадою і порятунком, — вразило, і перекинуло світ, — і поставило мене на ноги, як би і мав стояти...

Я не бачив, не чув і не читав про людину, яка б могла розповісти будь-кому з вас усе про ваших предків живих і померлих давно, показати, як їхні гріхи калічать вам життя; далі усе розповісти про вас самих. І нарешті, намалювати перспективу життя вашого і ваших спадкоємців, часто ще ненароджених.

Причому, наголошую, даючи два варіанти: перший — якщо ви триматиметесь Законів світла, що їх лишив нам Спаситель, і другий варіант, коли відвертатиметесь від них.

Гарафіна Петрівна (на сотнях доль!) доводить нам: щомиті ми стоїмо на роздоріжжі — і щомиті обираємо шлях.

Гарафіна Петрівна творила і витворила себе — Любов'ю. І тепер творить Любов'ю новий Христовий світ довкола себе.

На завершення — один з тисячі віршів, написаних її серцем:

Чужа планета Гарафіна
Лицем тулилась до землі
Світилась світельцем в імлі —
Чужа планета Гарафіна...

На тій висоті, де живе ця дивовижна Жінка, мало хто проліта своїм духом, тому чужою вона видається багатьом з нас, і цю відчуженість її серце відчуває особливо боляче...

Щодо початку сьогоднішніх публікацій — їх доля несподівана. Спочатку було записано дванадцять 45-хвилинних радіобесід. Вони планувались як основа статті, та коли почалися дивовижні зцілення у людей, що прослухали касети, вони почали жити своїм життям... А стаття виросла у цикл, який ми й пропонуємо вашій увазі.

На фото: Гарафіна Маковій.

ВІД ЧОГО НАП'ЄШСЯ — ТИМ І ПРИЧАСТИШСЯ

ВПЕВНЕНО твердять старенькі — «Вода чує». Тому зафіксовувала і доносила потрібну інформацію вода — як лікувальну, так і злу, на чари.

КОРЕСПОНДЕНТ: **_Мабуть, кожен хімік може написати «Основи хімії води» і т.д., і врешті-решт ніхто так і не осягне, що ж таке вода. Хоча якщо подивитися з іншого боку, вода таки є великою загадкою. 75 відсотків її — на планеті, 75 відсотків — у тілі людини, як визначили вчені._**

Хотілося б ознайомитися з тим багатющим матеріалом про воду, який вам вдалося зібрати.

Г. Маковій: Давайте на мить заплющимо очі й уявимо, що зникла на землі вода. Що станеться з землею? Це ніби у людини поперерізувати артерії і випустити з неї всю кров: людина стала мерцем. Якщо зникне вода — земля стане бездиханною. А тепер розплющимо очі і гляньмо на ті водоймища, які довкола нас. Втоплені кішки і собаки, і поросята, і звалища металобрухту, і купи різного сміття. Де-не-де блимає вічко води. Гляньмо на ставки — те саме. Гляньмо на великі ріки. Як вийдеш з тої води — зразу тобі щось на шкірі та повилазить. Їх величність людина отруює себе своїми руками!

Прийнято вважати, що маленькі ручаї, нори стікаються у великі ріки. Може, воно так і є, але древні вважали: як людині кладуть укол у велику артерію, аби ліками, благодаттю напоїти із неї маленькі, так з отих ручаїв, з живильних річок розходяться артерії — нори підземні, котрі живлять нашу кукурудзу, картопельку та іншу городину. І якщо там згнилі кішки, собаки та інша розтліла гидь, що має вже фактично трупну паличку, рослини засмоктують те у себе, переносять у плід, звідти беруться убивчі руйнівні явища, які скорочують наш шлях до могили. Пам'ятаймо народне: «Зневажиш воду — накличеш шкоду», «Поможеш воді — зарадиш біді».

ТОМУ вважали: якщо коло тебе тече забруднений тобою ручай, то не менше сліз з очей тобі чи родові твому буде витікати. «Є поруч вода текуча, не буде у тебе мука пекуча», — казали у народі.

Колись у народі була дуже гарна традиція: хлопець, як мав іти до війська, прочищав 12 джерел, аби його куля не взяла. Здавалося б, щоб був пошанівок до води. Та ні! Парапсихологи, які досліджують ці явища, довели: якщо людина ставиться до води по-Божому, вода, що є в її організмі, в разі небезпеки віддає зло, робиться білою, невидимою для нашого ока, заслінкою, захищає.

На земній кулі все за подібністю: ті 75 відсотків вищезгаданої води, земля, як і ми, відпочиває (від Дмитрія (8 листопада) до Юрія (6 травня) її ніхто не турбував), має, як і ми, «один виходок» — на бруд, і коли ми смітимо там, де лиш нам захочеться, то є лише на свою долю.

Тому вважали: якщо коло тебе тече забруднений тобою ручай, то не менше сліз з очей тобі чи родові твому буде витікати. «Є поруч вода текуча, не буде у тебе мука пекуча», — казали у народі.

Найближчий до хати ручай вважався оберегом. І вода справді робить заслінку від землі до неба. Як фізичне явище це — випаровування, а з позиції розуміння предків і з того, що бачу, це невидимий тин, який відгороджує зло. Від поганого вітру (старенькі: є чотири вітри — як перед Богом нечистий, то що навіють, то тобі й буде), від поганого переходу (переходячи воду, навіть через кладочку, занульовуємо зло у неї). Наші предки ніколи не випускали якусь нечисть у воду, як, приміром, зустрінеш частенько тепер: бруд від худоби у стайні тече прямо в потічок, і струмочок так тхне, що мимо не пройдеш. Він стікає у більший, звідти — у річку. Часто причиною хвороби на молитву приходить таке: «Труїла по Христу брата». «Та ні, нікого», — знизує плечима людина. А картина іде: там і там зроблено рівчак із сарайчика, стікає у водичку, яка оскверненою сягає великих водоймищ. Приходить у міські квартири по трубах і п'ють її малі діточки...

А якби людині ввели отруту в артерію? Що сталося б — пояснювати не треба. Те стається і з землею-годувальницею, коли отруюємо артерії землі.

Не таємниця, що вода має здатність фотографувати. Це довела наука. Предки ж наші йшли за велінням серця чи душі: напевне щоби поєднати енергетику новопоявленої на світ людини з тим струмком, брали із нього воду на першу купіль. Зло від того, хто дотикався своїм духом, словом, помислом, тілом оберега-струмка, на таку людину не переходило. Як не переходило і зло стихій: розбивалося об ту воду.

Пофантазуймо, що ми тепер взяли водички на першу купіль з придімного струмка. Дитятко наше дасть Богу душу. А з іншого водоймища на це ритуальне купання воду не брали. Пояснювали: ставок, криниця мають чотири береги. Значить, доля буде зав'язана. Вода текуча — це рух уперед. Буде рухатися і доля. У предків, узагалі, був гарний звичай розумітися на воді, знати, що яка значить, що від чого стається з водою. Виходили, певно, з її здатності відфотографувати. Наприклад, часто буває розлука, суперечка, здавалося б, з дуже простого: воду п'ють надщербленою чи збитою чашкою. Йде за подібністю, надбитість вода зафотографувала. П'ємо і, якщо ми далеко ділами від Бога, починає коїтися якесь надщерблення і в нашій судьбі.

Певна річ, що не всі розлучаються, хто п'є надщербленою чашкою, не з кожним мусить статися біда. Залежить від нашого родовідного гнізда: вийшли з хорошого — оберігає. З гнізда лихого — то часом доста й отої надщербленої чашечки, як сиплються на голову всілякі негаразди.

«Вода чує», — впевнено твердять старенькі. Тому зафіксовувалася і доносилася потрібна інформація на воді — як лікувальна, так і зла, на чари.

На воді зливали олово, щоб вигнати з тіла духи, хвороби чи зі свідомості страх. Знали, в якій порі з яких джерел пити воду. Казали: «Дай спити одної води — чоловік на лавицю ляже, тобто помре, дай спити другої — з лавиці си підойме».

І знову ж таки — з народної спостережливості, що я і тепер бачу. Багато чаклунів, наприклад, вважають за честь, що вміють розганяти чи наганяти хмари. Але хто дав нам право втручатися в явища природи? Приміром, був такий випадок: втопився чоловік. Дружина покійного: «Сниться і сниться». Мені на молитву з'являється така картина: на його могилі стоїть бабусенька і б'є цього чоловіка граблями. Думаю, якась бабуся чи прабабуся, а може й мати згромаджували з поля чуже. А молодичка роз'яснює: «То таки прабабуся! Вона вміла розганяти град. Коли згущувалися хмари, роздягалася до наготи, махала до неба граблями, казала заклинання і небо ясніло».

Якщо людина чи громада заслужили, щоб за якісь проступки було стоптано її урожай, — це іде за велінням природи, але якщо ми туди втручаємося, відвертаючи помсту за якесь содіяне зло, отримуємо потім значно і значно більше.

Були у наших предків ще й такі обереги, винесені спостережливим оком народу: якщо повні відра на долівці — буде у хаті сварка. Справді: вода вважається святинею, а по долівці ходять наші ноги. Ноги йдуть на різний перехід, вода зафотографовує з ніг. Спили такої води — і те, зафотографоване, спили. Зафотографовано недобре — починаються суперечки.

Ще: свячена вода обов'язково має зберігатися у скляній посудині наверху — буде розганяти із помешкання зло. І справді, на молитву мені часто вибиває інформацію: покладіть свою пляшку чи банку зі свяченою водою, відкритою, десь зверху шафи, і у вас після розкаяння зникне те чи інше зло.

ЯК БУВ мрець у домі — дзеркало закривали рушником. Коментували, щоб смерть там не відбивалася.

Багато повір'їв, що бачу в дії, пов'язано з дощовою водою. Дощова вода вважається дітищем Сонця і Землі.

Якщо ми на даний час цією радіоактивною, кислотною водою помиємо волосся — воно облізе, а колись дівчата змивали волосся, аби була гарною коса, тільки дощовою водою. Жінки прали у ній сорочки чи полотно, аби грім когось із роду не вбив, чи, не дай Бог, дитина не втопилась, щоб у тілі були і міць, і краса.

Дощова вода вийшла з землі і має стікати в землю. Не має права робити воді із неба перепонів ніхто. Якщо стікає з даху на паркан, чи ще щось стає на перепоні стіканню з даху (якась будова чи прибудова), може не вестися худоба, піти з хати голова (хтось може померти). З цими випадками я зустрічалась.

(Далі буде).

«ВЕЛИКИЙ СТРУС» ЧИ «ВЕЛИКИЙ СИНТЕЗ»?

Точка зору

Україна у складі СРСР під час «перестройки», а потім як незалежна держава не проводила економічної політики трансформації, яка була б справді результатом використання надбань світової економічної науки та політики, реалізації українського економічного досвіду та економічних державно-суспільних інтересів, виникаючого досвіду трансформації перехідних суспільств. Явно чи неявно, у програмі Руху після 1-го з'їзду, а також в поглядах значної частини інтелігенції ідея державотворення була поєднана з ідеями шокової терапії, «великого струсу» разом з переконанням у самодостатній силі ринку, приватної власності і роздержавленні не тільки суспільства, але й економіки. Ідея державності разом з неоліберальним «біг бенг», (великим струсом), шоковою терапією у їхньому вжитку мали вигляд поважної теоретичної побудови. Факт впровадження її в Польщі вважався достатнім доказом придатності цієї структури як основи економічної політики в Україні. Ще більшої імпозантності їй надавала підтримка Світового банку, МВФ, одностайна переконаність у 1990—1991 роках більшості західних економістів у правильності неоліберальної програми трансформації перехідного суспільства.

ІДЕЯ державності разом з неоліберальним «біг бенг» (великим струсом), шоковою терапією у їхньому вжитку мала вигляд поважної теоретичної побудови. Факт впровадження її в Польщі вважався достатнім доказом придатності цієї структури як основи економічної політики в Україні. Ще більшої імпозантності їй надавала підтримка Світового банку, МВФ, одностайна переконаність у 1990—1991 роках більшості західних економістів у правильності неоліберальної програми трансформації перехідного суспільства.

Тиск на Україну лібералізації цін у Росії, інерція ще горбачовських реформ, скерованих на відкритість економіки і присутність місцевих прихильників «біг бенгу» разом дали в Україні політику напівшокової терапії, «псевдовеликий» струс. Він був продуктом зовнішніх та внутрішніх шоків, що сталися за цей період в Україні. У результаті економічні показники України виявились гіршими, ніж у тих країнах, які проводили послідовнішу політику неолібералізму. Щоправда, ця різниця в основному кількісна, а не якісна.

Разом з тим, в Україні набирає розповсюдження переконання, що всі біди у нас від того, що ми недостатньо послідовно і всебічно проводимо «радикальну економічну реформу».

Ці погляди певні кола намагаються нав'язати Президенту як безальтернативний шлях, як вияв новітньої, випробуваної економічної політики.

Вважаю, що цей вибір в Україні і далі чиниться без компетентного знання всього, що відбулось за останні чотири-п'ять років трансформації перехідних суспільств, без урахування стану вивчення цієї проблеми у світі.

Міжнародна конференція, що відбулася у грудні 1994 року під егідою Верховної Ради, якраз і мала на меті зібрати узагальнений досвід розуміння проблеми перехідних суспільств у світовій науці та політиці. На конференції вперше було представлено огляд величезного обсягу західної економічної науки і політики і визнано, що «велетенський експеримент зазнав на даний час невдачі». Так вважає і Я. Корнаї, визначний економіст сучасності. І не йдеться про Польщу чи Росію, Естонію чи Румунію. Зазнала невдачі політика неоліберального переходу до ринку постсоціалістичних країн.

У річищі головних концепцій, підходів, практичних, політичних орієнтацій та системи цінностей, що були представлені на Міжнародній київській конференції, перебувають економісти, що нині є провідними постатями у світовій економічній науці, як Н. Георгеску-Реген (цей «учитель економістів», як його називає лауреат Нобелівської премії П.Самуельсон), Л. Туроу (США), Л. Клайн, лауреат Нобелівської премії з економіки (США) та інші.

Далі я представляю розширений проспект доктрини економічної політики для України як перехідного суспільства на основі актуальних досягнень світової економічної науки та політики, що враховує еволюцію умов і сучасний стан України.

1. Криза перехідних суспільств — це криза неоліберальних теорій

Тривалість і обсяг економічної і соціально-політичної та антропологічної кризи перехідних суспільств неможливо пояснити і виправдати випадковими причинами. Р. Нуті і Р. Портс писали: «Чому виробництво знизилось так швидко і так стрімко в Східній Європі і чому падіння було таким тривалим? Таке глибоке скорочення, таку тривалість ніхто не прогнозував. Це може відобразити або неправильне розуміння мікрооснов змін, або вплив непередбачених зовнішніх ударів. Але це також може бути підставою для задерикуватої гіпотези про те, що ті, які формували політику і виробляли прогнози, опирались на хибну теорію». Е. Емсден, Я. Коханович, Л. Тейлор у недавно виданій книзі «Ринок знаходить собі пару», а також учасники конференції К.Нільсен (Данія), С. Браун (ООН), Б. Горват (Хорватія), Гай-Стендінг (МОП), Р. Делорн, В.Андрефф (Франція), Й. Брабант (ООН), К. Ласкі (Австрія), А. Бгадурі (Індія, Німеччина) та інші вважають саме **теорію** неспроможною і недостатньою для здійснення завдань трансформації. Їх погляди поділяють, судячи з праць, також А. Етціоні, П. Маррелл, Дж. Міллар (США), Б. Даллаго, А. Кові (Італія) та інші.

Можемо сказати, що учасники конференції та впливовий масив світової економічної думки і політики вважають неправильними і нездатними не лише теорію, але й стратегію, саму неоліберальну ідеологію, що на початку 90-х років розгладалася Л.Самерсон, віце-президентом і головним економістом Світового банку, як вражаючий «консенсус» світової економічної думки щодо програми перебудови колишніх соціалістичних країн.

Нині вважається, що діагноз стану соціалістичних країн, що розпочали перехід, який лежав в основі традиційного підходу неоліберапів, є неправомірним.

ЗАХІДНІ економісти підтверджують те, що було очевидним для людей, не засліплених ідеологізмами. Центральною засадою конкурентоспроможності в сучасних умовах вважаються значні нагромаджені ресурси у сфері науково-дослідних і проектно-конструкторських робіт. А їх без активної державної політики не створити.

Суть цього підходу у тому, що оскільки колишні соціалістичні країни не посідали ринкової економіки, були політизовані, то все інше нічого не варте. Найважливіше для них, як це сформулював Дж. Сакс ще в кінці 80-х років, — то є створення простих ринкових форм господарювання поза увагою на існуючі різновиди ринкової капіталістичної економіки. Це він, по суті, повторив і у травні 1994 року на конференції у Києві. І у цьому була квінтесенція неоліберального ідеологізованого підходу до соціалізму. Більшість учасників конференції відхилила таку позицію як неправильну, тенденційну і шкідливу.

2. «Старий» соціалізм на новому тлі...

Їхня критика ґрунтується на аналізі економік перехідних суспільств з історичної, фактичної та теоретичної позицій, на результатах вивчення перехідних суспільств, зокрема поведінки підприємств під час чотирьох років трансформації. З певністю можна сказати, що Е.Емсден, Я. Коханович і Л.Тейлор у 1994 році вперше в завершеній і обгрунтованій формі дали з'ясування цієї проблеми. Вони констатували, що стосовно перехідних суспільств Європи «вся соціалістична спадщина відкидалася з ідеологічних мотивів». І тут вони повертаються до досліджень західних радянологів і, зокрема тих з них, котрі стали «переходознавцями». Як відомо, у своїх конкретних дослідженнях радянологи, приміром, визнавали незаперечні досягнення цих країн у галузі соціального забезпечення. Наші дослідження показали (і вони близькі до західних студій), що згідно з загальним показником якості життя, який включає десятки показників, соціалістичні країни були на значно вищому рівні, ніж західні країни, якщо взяти однакові показники виробництва національного доходу і валового суспільного продукту на одну людину. Емсден, Коханович, Тейлор зазначають, що в колишніх соціалістичних країнах був створений високий рівень освіти і умінь та майстерності людей, задовольнялись основні людські потреби, була вибудувана істотна «фізично-натуральна інфраструктура».

Вони, а також виконавці конкретних досліджень стану державних підприємств відзначають, що в деяких країнах «певні підприємства у державній власності нагромадили ноу хау і навички, які можна грубо порівняти з тими фірмами, що вийшли на світові технологічні рубежі». Вони звертають також увагу на поміркований рівень майнової і доходної диференціації, який є активом, що показала Південно-Східна Азія, при забезпеченні надійного економічного зростання.

Як бачимо, західні економісти підтверджують те, що було очевидним для людей, не засліплених ідеологізмами. Центральною засадою конкурентоспроможності в сучасних умовах вважаються значні нагромаджені ресурси у сфері науково-дослідних і проектно-конструкторських робіт. А їх без активної державної політики не створити.

З огляду на всі ці обставини Е.Емсден, Я.Коханович, Л.Тейлор чітко констатують: «Найважливіше те, що вибір капіталістичної моделі розвитку, що відноситься до XVIII століття і є крайньою, примітивною формою ринкової економіки, не дав можливості впродовж п'яти років закласти фундамент сучасного капіталістичного розвитку, якого так бажали східноєвропейці». А далі ще промовистіше: «Ця модель, можливо, дозволила успішно позбутися меркантилізму і утворити текстильну промисловість в аграрній Англії, але вона завдала б великих соціальних збитків і знизила б продуктивність при спробах перебудови Східної Європи на засадах конкурентоспроможності в середовищі технологічного високорозвинутого капіталізму».

3. Не великий стрибок, а еволюція при обмежених шоках

Украй категоричним був на конференції економіст з усталеною міжнародною репутацією Б.Горват. Вдаючись до шоку, зауважив він, ви викличете економічний хаос. Це, на його думку, знали всі «освічені економісти». Він назвав «економічною нісенітницею» те, що «шокова терапія» оздоровлює економіку, оскільки вона спричиняє банкрутство підприємств, звільнення «зайвих» працівників.

Учасники конференції також дали високопрофесійний аналіз основоположних засад економіко-політичної мудрості, яку одностайно відстоювали уряд США, МВФ і Світовий банк протягом чотирьох років. Її серцевиною є революційність та радикалізм. Як правильно вважають П.Маррелла (США), Р.Делорн (Франція), ця революційність та радикалізм насправді дуже дивні. Вони, як на основі аналізу методології, теорії, стратегії дій «радикалів» довів П.Маррелл, суперечать головним настановам західної науки про надійне, реалістичне, прийнятне соціальне знання, про межі зміни існуючих соціально-економічних систем. З опорою на ці свідчення він констатував, що шокотерапія є чистою «соціальною утопією».

Першопочатковий сильний поштовх у формі політики стабілізації з її лібералізацією цін і зовнішньоекономічної діяльності, зменшенням доходів і зрівноваженням бюджету мав усунути небажану діяльність держави в економіці, не допустити протидії опозиційних сил в політиці та економіці, домогтись за короткий час через «революцію» — «шокову терапію» зверху таких змін в економіці, щоб рух до ринку, до капіталізму був незворотний і щоб не виникла загроза реставрації старих ретроградних сил, надмірного розростання корупції.

«Великий поштовх» (біг-бенг) мав включити в дію спонтанні ринкові сили і забезпечити досягнення поставлених цілей.

К.Нільсен (Данія) чітко визначив ці особливі прикмети неоліберальної теорії і стратегії. Вона була «революційна», бо стояла за радикальну, «поштовхову» трансформацію системи. Її імперативно зверху з допомогою держави впроваджувала еліта. Вона ж не потребувала переговорного процесу, співробітництва партій і політичних сил. Останні розглядались просто як нейтральні позитивні або негативні сили. Як самодостатню ця концепція передбачала віру провідників цієї політики в неоліберальну ідеологію та її головні засади. Вони полягали у тому, що вільний ринок — головна і вирішальна сила економіки. Його основа — приватна власність. Держава — в цілому негативна сила щодо ринку і економіки. Вона є джерелом бюрократизму і марнотратства.

«Першопоштовх» мав привести до різкого скорочення державного сектора, але вивільнених працівників мав поглинути зростаючий приватний сектор у сфері послуг і переробній промисловості. Іноземний капітал мав стати одним із джерел і факторів приватизації, піднесення конкурентоздатності підприємств. Ринкові сили мали створити жорсткі умови конкуренції для приватних, приватизованих та державних підприємств. Зниження і так низької реальної заробітної плати мусило забезпечити конкурентоздатність підприємств, мало стати їх сильною зброєю на зовнішніх ринках.

ДЖ.САКС, апостол шокотерапізму, вважає, що при значній фінансовій підтримці МВФ і Світового банку, яка б пом'якшила соціально-економічні труднощі, «радикальна економічна політика» («великий удар», «шокова терапія») могла б бути успішною. Проте Б.Горват вважає доповнення Дж.Сакса «дешевим вибаченням». «Східна Німеччина мала достатню кількість грошей, які вона потребувала. Вся операція коштувала Західній Німеччині понад сто мільярдів марок щорічно. Однак все закінчилось катастрофічним безробіттям (50 %) і тотальним економічним розладом».

Однак задуманого стрибка не вийшло.

К.Нільсен вважає, що трансформація перехідних суспільств «в одному випадку є стрибком через прірву, в іншому — сходження на пагорб або навіть на гору». І він має рацію, бо стабілізація фінансів більше нагадує стрибок, а формування інституційних ринкових форм ближче до еволюційного, поступового, тривалого процесу.

Дж.Сакс, апостол шокотерапізму, вважає, що при значній фінансовій підтримці МВФ і Світового банку, яка б пом'якшила соціально-економічні труднощі, «радикальна економічна політика» («великий удар», «шокова терапія») могла б бути успішною.

Проте Б.Горват вважає доповнення Дж.Сакса «дешевим вибаченням». «Східна Німеччина мала достатню кількість грошей, які вона потребувала. Вся операція коштувала Західній Німеччині понад сто мільярдів марок щорічно. Однак все закінчилось катастрофічним безробіттям (50 %) і тотальним економічним розладом». Т.Ковалік вважає, що у Польщі «бігбенгісти» вичерпали себе. «Пакт про державні підприємства в час трансформації», підписаний у лютому 1993 року між головними профспілковими управліннями та урядом, уже був виявом неортодоксального, неоліберального мислення. Однак в цілому, за нашими спостереженнями, і це підтверджують економісти різної орієнтації, Т.Ковалік вважає, що Польща як країна, яка «знаходиться у борговій пастці», ледве чи має розв'язані руки, щоб формувати своє економічне майбутнє. Він має великі сумніви, чи зможе Польща відійти від неолібералізму в економічній політиці. «Міжнародний тиск створює дуже несприятливі умови для переорієнтації соціальної та економічної політики», — підкреслював він на київській конференції. Треба зазначити, що для учасників конференції неприйнятним є «комунізм» чи той суспільний лад, що панував у країнах Центральної та Східної Європи, але водночас вони відкидають і засуджують як нераціональні і неспроможні неоліберальні економічні програми цих країн.

Веніамін СІКОРА,
доктор економічних наук.

(Закінчення буде).

У чому «провина» Григорія Омельченка?

***ОСТАННІМ** часом у стінах Верховної Ради поширюється думка про те, що постійна Комісія з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією не проявляє достатньої принциповості щодо припинення злочинної діяльності у вищих ешелонах влади, притягнення до відповідальності винуватців масштабних оборудок й таке інше. Нібито й сам голова комісії Григорій Омельченко, його товариші та однодумці у Верховній Раді ухиляються від розв'язання злободенних проблем на фронті боротьби з мафіозною злочинністю.*

Ні в якому разі не ідеалізуючи роботу Григорія Омельченка на посаді голови Комісії Верховної Ради (як член комісії бачу недоліки в нашій діяльності), я вважаю такі звинувачення хибними або навіть умисною неправдою з метою дискредитувати Г. Омельченка, його товаришів і в кінцевому підсумку позбавити комісію можливості і надалі вести планомірну й безкомпромісну боротьбу з корупцією.

Знаючи передісторію деяких гучних справ, дозволю собі висловити кілька міркувань.

Перше. Порушення кримінальної справи проти Звягільського стало можливе завдяки послідовній і рішучій позиції, конкретним діям саме Григорія Омельченка. Після дозволу Верховної Ради Генеральній прокуратурі на притягнення до кримінальної відповідальності Звягільського Омельченко в грудні 1994 року від імені комісії порушив питання перед Генеральним прокурором Дацюком про необхідність арешту звинувачуваного через відповідну парламентську процедуру. Але це не зроблено до цього часу, що унеможливлює ведення оперативної роботи щодо затримання Звягільського.

Друге. За настійною й обгрунтованою вимогою народних депутатів України Ю. Кармазіна та Г. Омельченка було порушено кримінальну справу проти колишнього керівника концерну «Бласко» Кудюкіна.

28 грудня 1994 року Генеральному прокуророві В. Дацюку було вручено рішення тимчасової парламентської слідчої комісії про негайне порушення кримінальної справи проти Кудюкіна за статтями 86^1 (розкрадання в особливо великих розмірах), 80^1 (приховування валютної виручки) та іншими, а також проти колишнього начальника Київського УВС генерал-лейтенанта Володіна та інших службових осіб.

Анатолій МОЦПАН

12 січня ц. р. комісія попередила СБУ, МВС, Генерального прокурора про наміри Кудюкіна залишити країну. 18 січня члени тимчасової слідчої комісії Верховної Ради Ю. Кармазін, Г. Омельченко та інші знову категорично зажадали від Генерального прокурора порушити кримінальну справу проти Кудюкіна та інших осіб, вибрати щодо Кудюкіна як запобіжний захід арешт, не допустити його виїзду за межі держави. Однак В. Дацюк не виконав вимог комісії, і лише після того, як Кудюкін 23 січня виїхав за межі України, Генеральна прокуратура порушила кримінальну справу проти Кудюкіна.

В ніч з 2 на 3 лютого П. Кудюкіна було заарештовано і доставлено в Україну. Безумовно, це успіх спільної роботи МВС і слідчої депутатської комісії, яка займається справою «Бласко» (Чорноморського морського пароплавства) у складі Ю. Кармазіна, Г. Омельченка, Т. Процев'ята, С. Хмари, М. Хомича та інших.

Так у чому ж провина голови Комісії Верховної Ради з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією Григорія Омельченка? Навпаки, правомірно порушити питання про відповідальність керівництва Генеральної прокуратури за невиправдану бездіяльність у розслідуванні кримінальних справ проти службових осіб досить високого рангу.

Сьогодні ми повинні відверто сказати, що ані Президентові, ані Верховній Раді, ані урядові не вдалося подолати злочинність у країні і особливо корупцію. І часу для розв'язання даного кардинального завдання у нас залишається дедалі менше, настільки мало, що, думаю, у найближчі два-три місяці, якщо не відбудеться змін на краще, маємо чесно сказати народові: Президент України, Верховна Рада та уряд нездатні рішуче зупинити злочинність, більше того — опинилися під контролем мафії.

І все ж усі ми маємо працювати. А тому з метою підвищення ролі Верховної Ради у боротьбі зі злочинністю вважаю за доцільне створити постійну парламентську слідчу комісію (вони існують у багатьох країнах світу) з наданням їй права порушувати кримінальні справи і вести слідчі дії, що передбачені законом. Про це я говорив у своїй заяві на пленарному засіданні третьої сесії Верховної Ради й просив у депутатів підтримки, на яку й розраховую.

Анатолій МОЦПАН,
народний депутат України,
член постійної Комісії
з питань боротьби
з організованою
злочинністю та корупцією.

До 50-річчя Перемоги над фашизмом

Мар'їнські турботи

Виконком Мар'їнської районної Ради народних депутатів розглянув питання про підготовку в районі до 50-річчя Перемоги над фашизмом. Конкретна програма дій тут була визначена ще в грудні минулого року. Але як вона виконується?

— Робимо все можливе, — каже голова Ради Віктор Манько, — щоб не обійти увагою нікого з ветеранів війни, солдатських вдів, жодної сім'ї загиблого, віддати належну шану воїнам, які полягли за визволення рідної землі. Активісти Ради і районної ветеранської організації склали списки фронтовиків до обласної Книги пам'яті, виявили імена 1084 полеглих воїнів, які покояться у братських могилах і досі значилися невідомими. Найбільш нужденним інвалідам, ветеранам, вдовам систематично виділяється адресна матеріальна допомога. Постійну допомогу своїм ветеранам надають трудові колективи промисловості і сільськогосподарських підприємств. На продовольчі подарунки ветеранам до Дня Перемоги райвиконком виділяє з місцевого бюджету 2,5 мільярда карбованців.

У районі зусиллями місцевих Рад та підприємств усіх форм власності створено благодійний фонд «Віра», на кошти якого здійснюється культосвітня акція «Піклування» — для ветеранів передплачують газети, влаштовують вечори в клубах, демонструють кінофільми тощо.

Володимир ЧЕРКАС.
Донецька область.

Повертаючись до надрукованого

Коли рожеве переходить в чорне

***У НАШІЙ** газеті 2 лютого ц. р. було надруковано матеріал «Бруєвщина» — про трагічні події, які сталися свого часу у Кременчуці. Оскільки наведені у статті факти викликали неоднозначну оцінку громадськості, пропонуємо вашій увазі точку зору начальника центру громадських зв'язків УМВС України в Полтавській області, підполковника міліції, депутата Полтавської обласної Ради Віталія ЯСТРЕБА.*

Наприкінці 1993 року в Кременчуці сформувалося молодіжне угруповання, до складу якого ввійшли брати Мокрі — Сергій і Руслан, Віталій Носаченко та ряд інших молодиків. У зв'язку з наявністю оперативної інформації про їх злочинну спрямованість членів угруповання було взято на контроль співробітниками УБОЗ та карного розшуку.

На початку квітня 1994 року цей «піонерсько-оздоровчий» загін почав конфліктувати за сфери впливу з подібним йому, де верховодив «приятель со школьной скамьи» братів Голядинців Юрій Добровольський. І хоч існує неписане табу: про мертвих — або нічого, або — лише хороше, істина вимагає емоцій, а фактів. А факт той, що брати Голядинці були активними членами злочинного угруповання Добровольського і, зокрема, за Олександром вже тягнувся густий кримінальний шлейф.

Чисто по-людськи я повністю поділяю горе батька та матері Олександра. Не дай, Боже, пережити такого нікому. Але, непомітно для них, десь переступили хлопці ту межу, за якою рожевий колір поступово переходить у чорний.

Тож недарма 19 квітня 1994 року близько 23-ї години опинилися брати Голядинці в складі тих, хто приїхав до будинку № 69 в провулку Героїв Бреста в Кременчуці «розбиратися» з братами Мокрими та їх прибічниками. Під час цієї сутички, коли було вичерпано словесні аргументи, першим з боку групи Мокрих заговорив пістолет ТТ, одна з куль якого смертельно поранила Руслана Брахта. А коли «мокрухінці» почали з місця пригоди «змиватися», «добровольці» вдарили по них чергою з автомата ППШ.

Після трагічних подій тієї квітневої ночі працівники міліції вжили ряд оперативно-слідчих заходів. У членів угруповань було виявлено і вилучено рушницю «Вінчестер», два газових пістолети, ракетницю, автоматні патрони, інші докази, які мали пряме відношення до справи. В зв'язку з тим, що основні учасники кривавого конфлікту переховуються, розпочався їх інтенсивний пошук. При цьому, знаючи, що ті мають на руках автомат ППШ, пістолет ТТ і бойову гранату, оперативники були зорієнтовані на підвищену пильність і готовність до дій в екстремальній ситуації.

І ось ця ситуація настала, 21 квітня о 12 год. 15 хв. надійшла інформація про те, що підозрювані в скоєнні злочину, озброєні вогнепальною зброєю, рухаються в легковику по центру Кременчука. Для їх затримання на двох автомобілях негайно виїхали оперативні працівники. Близько 12 год. 30 хв. легковик з підозрюваними зупинився на вулиці Першотравневій, що в районі центрального ринку. Цієї миті він був блокований групою захоплення.

Та повернімося до мови викладу офіційного розслідування, яке проводилось людьми компетентними і незацікавленими в приховуванні істини.

«Перший заступник начальника УМВС м. Кременчука підполковник Бруєв Сергій Григорович вискочив із автомобіля М-2141, на бігу до ВАЗ-2108 дослав патрон у патронник АКСУ (привів зброю в бойову готовність), бо мав інформацію, що у членів злочинного угруповання є пістолет ТТ та бойова граната, й інакше діяти не міг.

Підбігши до автомобіля з правого боку, Бруєв вигукнув цієї миті двом молодикам, які підійшли: «Міліція! На землю!» Два останніх беззаперечно виконали вимогу. Потім Бруєв С. Г. наказав молодій людині на передньому пасажирському сидінні вийти з машини, але той не відреагував. Тоді він переклав автомат у ліву руку і, тримаючи за рукоять, правою відкрив дверцята машини.

Молодик, який сидів на передньому сидінні, правою рукою зробив різкий порух у бік Бруєва і схопився за автомат в районі спускового гачка. Цієї миті сталося два постріли, і однією з куль громадянина смертельно поранило. Ним виявився Голядинець Олександр Борисович, 1972 р. народження, непрацюючий мешканець Кременчука, який був членом угруповання Добровольського Ю.Г. і брав участь у конфлікті 19 квітня цього року, де застосовувались автомат ППШ і пістолет ТТ, унаслідок чого було вбито Брахта Р.В. Автомобілем ВАЗ-2108 керував рідний брат загиблого — Голядинець В.Б., а на задньому пасажирському сидінні перебував Добровольський Ю.Г.».

До цього залишається додати, що в результаті додатково проведених працівниками міліції оперативно-розшукових заходів 22 квітня 1994 року виявлено і вилучено автомат ППШ з магазином без набоїв, складений із різних деталей без номерних знаків. Проведеним криміналістичним дослідженням установлено, що шість гільз, знайдених під час огляду місця пригоди за фактом вбивства Брахта Р.В., відстріляні із вищезазначеного автомата ППШ.

Як службове розслідування, так і слідство, що велось працівниками прокуратури, складу злочину в діях підполковника міліції Бруєва С.Г. не виявило.

А мені, на завершення, хотілося б розкрити читачам очі ось на що. Для того, щоб досягти стану, який наш Президент охарактеризував як нестійка рівновага, правоохоронним органам України торік довелося докласти чимало зусиль, адже кількість злочинів, зареєстрованих у 1994 р. за всіма службами МВС України, становила 572147, що на 6,1 відсотка більше від показників 1993 року. Злочинний світ продовжує озброюватись, причому віддає перевагу вогнепальній, а не холодній зброї. Цей факт свідчить про те, що кримінал став агресивнішим і дедалі частіше діє відверто. Кожний шостий злочин в Україні зареєстрований по лінії карного розшуку, скоєні неповнолітніми — близько 40 тисяч. Чітко простежується курс кримінального світу на жорстку організацію своїх рядів. Кожний четвертий злочин скоєно членами груп.

З моменту прийняття вже згадуваного Указу Президента України в державі припинено діяльність понад 12 тисяч злочинних груп, серед них понад 2 тисячі — з ознаками організованості.

У злочинців вилучено 4880 стволів вогнепальної зброї, 202 мільярди 780 мільйонів карбованців та 1 мільйон 821441 долар США.

Отака злочинна армія протистоїть нашим правоохоронним органам. І коли вже багато співвітчизників полюбляють кивати на цивілізований Захід, дозвольте запевнити, що жодна їхня поліція не терпить непокори з боку правопорушників, а зброю застосовує значно частіше від наших обставлених інструкціями міліціонерів. А ми, зворушуючись від власного гуманізму до злочинців, не будемо забувати про десятки тисяч осиротілих, пограбованих і розтерзаних з їх вини сімей, про полеглих під кулями та ножами працівників міліції.

Коли готувався цей матеріал, стало відомо, що 14 лютого у Миколаєві під час затримання озброєного злочинця, який кинув гранату РГ-42, дістали смертельні поранення міліціонери Віктор Косарев та Юрій Лисенко. У тяжкому стані перебувають у лікарні двоє інших працівників міліції — Петро Задоян і Михайло Душко, які також припинили шлях небезпечному рецидивістові.

У ході вжитих оперативно-розшукових заходів на квартирі знайомої злочинця виявлено і вилучено дев'ять гранат РГ-42, по одній — РГ-45 і Ф-1, 10 бойових запалів до них, 8 сигнальних ракет, 2 мисливські рушниці, обріз малокаліберної гвинтівки, газовий пістолет, шість вибухових пакетів, 28 одиниць холодної зброї, три магазини до автомата АК-74 з 40 патронами в них, а також близько 1,5 тисячі патронів до пістолета Макарова і автоматів Калашникова, 380 мисливських зарядів 12-го калібра.

— Це ще раз підтверджує, що словами злочинність не здолати. Невже знову хтось додумається сказати і написати, що бандит, відносно якого було застосовано зброю, чистий невинний хлопчик?

Україна — Нідерланди — 3,5:2,5

Одразу зазначимо, що Міжнародна ліга кікбоксингу «Славутич» (президент — Богдан Губський) з кожним разом піднімає дедалі вище рівень своїх видовищних заходів. От і нинішнього разу він був на європейській позначці.

І чарівна англійська співачка Саманта Фокс, і гострі поєдинки кікбоксерів України та Нідерландів, і присутність президента Всесвітньої професіональної кікбоксерської ліги (WPKL) Андре Ферно (Нідерланди) зробили свято в заповненому вщерть Київському цирку дзвінким і яскравим.

Переможний заспів зробив одесит Ігор Сирота, який у рейтинговому бою з кікбоксингу взяв гору над Белом Гіті (вагова категорія 58,95 кг).

Рівновагу встановив амстердамець Рейвен Сімпсон, котрий, перемігши киянина Романа Чередниченка, здобув пояс чемпіона Європи з тайського боксу.

Надалі успіх українського колективу розвинули нікополець Олександр Кологривий та чемпіон світу (WKC) харків'янин Юрій Федун. Перший став чемпіоном Європи (WPKL), перемігши сильного суперника Ламрі. А Федун здобув такий само чемпіонський пояс, побивши чемпіона Європи з тайського боксу Джері Моріса.

Потім була нічия між нашим Дмитром П'ясецьким та Хассаном Каєсріу. Але чемпіонські відзнаки дісталися гостеві, бо він на цей момент був чемпіоном Європи з тайського боксу (WPKL, 69,85 кг).

В останньому поєдинку атлет з Нідерландів Уїльям ван Розмален здобув перемогу над киянином Еркінбаєм Кутирбаєвим (вага понад 86 кг), але матчеву зустріч виграли українці.

ЛІДЕР ЗАБУКСУВАВ

Зіграні чергові матчі національного чемпіонату баскетболістів, який проводить УБА. «Нафтохім-Олександрія» — «Київ-Баскет» — 99:119, 100:106, «Шахтар-АСКО» — «Будівельник-Дніпро-Інком» — 112:98, 100:99, «БІПА-Мода» — СК «Миколаїв» — 112:91, 104:95, «Азовмаш» — ЦСК «Меркурій» — 84:89, 122:113.

У «Будівельника» — 33 перемоги, «Шахтаря» — 30, «Київ-Баскета» — 28, «БІПА-Моди» — 25, СК «Миколаїв» — 20, ЦСК «Меркурій» — 17, «Азовмашу» — 9, «Нафтохіму» — 8.

Несподівано двох поразок у Донецьку зазнав чемпіон і лідер змагання. Дехто стверджує, що це, так би мовити, тактичний задум. Але варто сказати й про силу вихованців Владислава Пустогарова, які вдома здатні подолати будь-кого. До речі, єдиної перед цими невдачами поразки «Будівельник» зазнав саме в Донецьку.

Віце-чемпіон «Київ-Баскет» досить легко переграв білоцерківців. І нехай не вводить в оману скромний результат другого поєдинку. Кияни діяли без особливого натхнення, але і не дозволяли суперникові поводитися з собою запанібрата. Традиційно результативністю відзначився киянин Євгей Мурзін, принісши своєму колективові в обох матчах відповідно 24 і 31 очко.

Прихильники баскетболу з нетерпінням чекають наступних неділі та суботи, коли «Будівельник» у залі КПІ прийматиме «Баскет». Початок поєдинків о 17.00 та 15.00.

«Сокіл» привернув увагу?

Після наших численних публікацій про біди, які переживає український хокей і, зокрема, єдиний наш клуб «Сокіл», схоже, на проблему звернули увагу нагорі.

Маємо інформацію, що з керівництвом команди збирається зустрітися лідер Руху В'ячеслав Чорновіл. Готові вислухати тренерів бідуючого колективу і в адміністрації Президента України.

Головне, щоб оці наміри державних людей перетворилися на конкретні дії. І зволікати тут не варто. Адже тренери багатьох клубів Росії видивляються собі гравців у «Соколі». Приміром, нижньогородці до свого «Торпедо» на матчі «плей-оф» кличуть Гаркушу. А наставник «Сєверсталі» з Череповця Володимир Голев, не соромлячись, запитав свого київського колегу Олександра Сеуканда: «Кого можна запросити?»

До речі, «Сокіл» переміг «Сєверсталь» — 1:0. Шайбу закинув Млинченко (27), коли кияни перебували в більшості.

І минулої неділі київські хокеїсти зробили вагомий подарунок своїм вірним прихильникам, перемігши один з найсильніших російських клубів — ярославське «Торпедо» — 3:1. 1:0 Хоменко (5), 2:0 Гунько (9, більшість), 3:0 Савицький (57), 3:1 Горшков (58).

А між іншим, ярославці єдині, кому вдалося подолати команду В'ячеслава Фетисова «Зірки НХЛ».

На знімку: «Сокіл» захищається. Але, як ми переконалися останнім часом, вміє й атакувати.

Фото Миколи БОЧКА.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

І ГОЛИ, І ГЛЯДАЧІ...

Чемпіонат країни з футболу. Вища ліга. 18-й тур.

Карпати — Нива (Вінниця). 2:0. 6000 глядачів. 1:0 Валенко (1), 2:0 Маковей (90). **Нива (Тернопіль) — Волинь. 3:0.** 10100. 1:0 Яворський (28), 2:0, 3:0 Прохоренко (42, 48). **Кремінь — Темп. 3:1.** 9000. 1:0 Федьков (48), 2:0 Казмирчук (65), 3:0 І.Корпонай (81), 3:1 Чихрадзе (86, з пенальті). **СК Миколаїв — Верес. 1:0.** 8000. 1:0 Пономаренко (47). **Кривбас — Металург. 0:0.** 6000. **Шахтар — Дніпро. 1:1.** 7200. 0:1 Полунін (43), 1:1 Матвеєв (47). **Таврія — Чорноморець. 2:0.** 3200. 1:0 Гайдаш (70), А.Кунденок (75). **Торпедо — Зоря-МАЛС. 4:0.** 7000. 1:0 Р.Бондаренко (44), 2:0 Аваков (55), 3:0 Ю.Бондаренко (65), 4:0 Мартюк (81). **Прикарпаття — Динамо. 1:2.** 15000. 0:1 Леоненко (66), 1:1 Турянський (83), 1:2 Леоненко (84).

	В	Н	П	М	О
Динамо	14	4	0	46-17	46
Шахтар	12	3	3	37-13	39
Дніпро	11	3	4	32-22	36
Таврія	10	2	6	39-23	32
Чорноморець	9	4	5	28-18	31
Кривбас	8	4	6	15-11	28
Кремінь	9	3	6	24-19	30
Торпедо	9	1	8	25-24	28
Карпати	6	6	6	17-19	24
Верес	7	3	8	21-31	24
Нива Вц	7	1	10	21-21	22
Нива Тр	6	3	9	23-23	21
Прикарпаття	5	4	9	19-29	19
Зоря-МАЛС	5	3	10	22-37	18
Металург	4	5	9	20-32	17
СК Миколаїв	5	1	12	13-34	16
Волинь	4	2	12	13-33	14
Темп	3	4	11	14-23	13

Вісімнадцятий тур чемпіонату країни, перший у другому колі, був цікавим з усіх боків. Спершу трохи статистики. Матчі відвідало 71500 глядачів. Це вище середньостатистичного показника першого кола. Достатньо високою була й результативність — 21 м'яч (при одній нульовій нічиїй).

Бомбардирські якості підтвердив Віктор Леоненко, два влучних удари якого принесли чергову перемогу київському «Динамо». Лідер єдиний клуб, який ще не програвав у нинішньому турнірі.

Утім, найбільший інтерес викликав поєдинок у Донецьку, де з'ясовували стосунки претенденти на медалі. Ініціативою володіли господарі, але першими пропустили м'яч. Андрій Полунін відзначився перед самою перервою. Однак «Шахтар» з відповіддю не забарився, встановивши рівновагу після настирної затяжної атаки. Останнім м'яча торкнувся ще один відомий бомбардир ліги Олег Матвєєв.

Дніпропетровці, «знекровлені» постійними кадровими втратами, дістали певну компенсацію. Тепер у їхніх лавах виступає кваліфікований півзахисник Володимир Шаран з київського «Динамо».

П'ять матчів провели між собою в чемпіонатах України «Таврія» і «Чорноморець». Їх підсумок був явно на користь одеситів: чотири перемоги при одній нічиїй. І от шосте побачення, нарешті, завершилося успішно для кримчан.

Ще одна подія, що, як на мене, заслуговує на увагу — перемога миколаївців над «Вересом». Вона дала змогу вихованцям Євгена Кучеревського залишити останнє місце в турнірній таблиці.

«Поділля» торгуватиме в Аджарії

Як нещодавно повідомила хмельницька обласна газета «Подільські вісті», футбольний клуб «Поділля» створює власне підприємство у Батумі. Президент клубу Ресан Чогадзе домовився з керівництвом Аджарської Автономної Республіки про оренду центрального універмагу. Футбольний клуб поставлятиме в Батумі зарубіжні меблі, промислові і продовольчі товари. У свою чергу аджарці будуть організовувати відпочинок подолян на курортах і турбазах Батумі, влаштовуватимуть поїздки до Туреччини та Греції. Отримані кошти підуть на розвиток матеріальної бази та утримання команди.

Михайло ВАСИЛАШКО.

Хмельницький.

«ДНІПРО» НА РОЗДОРІЖЖІ

Інтерв'ю з президентом футбольного клубу «Дніпро» (Черкаси) Володимиром Ковальовим

— Пане Володимире, пригадую, як ваша команда приголомшила торік весь український футбольний світ. Стрімко набравши висоту, вона за один сезон, мов з пенальті, ледь не влетіла до вищої ліги. А потім так само несподівано втратила позиції...

— Хто не грає у футбол, той не знає радощів перемог і гіркоти поразок. «Дніпро» не виняток. Для нього, може, як ні для якої іншої команди, футбольна доля уготувала багато випробувань. Він кілька разів, як міфічний фенікс, то згорав, то знову воскресав. Востаннє — у 1991 році. Керівництво міста і області відмовилося від «Дніпра», мотивуючи це тим, що утримувати команду майстрів непомірна для Черкас розкіш. Тоді нас «підібрав» і став засновником футбольного клубу Черкаський бізнес-центр в особі його президента Григорія Коломійця. Хлопці побачили перспективу і, натхненні підтримкою, на одному диханні провели другий чемпіонат України і зайняли перше місце у другій лізі. Вийшовши в першу лігу, ми поставили перед собою фантастичне завдання — з ходу прорватися у вищу лігу. Перше коло ми завершили лідерами, а в другому...

— Не вистачило духу?

— Можливо, цього теж. Але найголовніша причина падіння — у вирішальний момент команда опинилася в жорсткій фінансовій кризі. Стало гранично ясно: один бізнесмен не в змозі тягти цілу команду. Ми знову кинулися до «батьків» міста і області: підтримайте «Дніпро», він уже однією ногою у вищій лізі!.. Футбол — візитна картка краю, престиж... Але це нікому не було потрібно...

— Тобто, у черкаського керівництва не виявилося футбольного патріотизму?

— Це вже, напевно, традиційно. Черкащина, незважаючи на те, що вона є центром України, завжди була футбольною периферією, а звідси і провінційна психологія. Хоч Богом дано їй неповторну красу і силу. Згадаймо хоча б Піддубного.

— Нещодавно до керівництва областю і містом прийшли нові, молоді, люди. Може, тепер зміниться ставлення до футболу?

— Поки що ми цього не відчули. Розмови про допомогу «Дніпру» велися, та і досі команда не має господарів. Засновник від нас відмовився. Ми нічиї. Тому перше коло провели важко, з великим напруженням і фізичних, і моральних сил. Над нами, немов дамоклів меч, висіло: команда майстрів потрібна Черкасам чи ні? Досі ми, на жаль, не почули ствердної відповіді.

— Де ви проводите підготовку до другого кола?

— Удома.

— Які зміни у команді?

— Відпустили до «Волині» Сашка Кирилюка, до «Шахтаря» Сашка Осташова, до Івано-Франківська поїде Ян Школьников. До себе запросили місцевих 18-літніх футболістів і Олександра Баранника з Дніпропетровської спортивної школи-інтернату. Розраховуємо на молодість, завзяття, ентузіазм.

— Такий і настрій у колективі?

— Прагнемо створити здорову, бійцівську атмосферу. Сподіваємося що, все ж, команду підтримають, і буде в Черкасах великий футбол. Бо що то за місто, коли в ньому немає сильної футбольної команди?

— Гадаю, що вас почують керівники Черкас, меценати і спонсори. «Дніпро» — чудова команда, у нього багато палких прихильників. Навіть серед жінок. Хай вас надихає це на перемоги!

— Дякую.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаси.

Анонс

Пісня, яка єднає наші душі

СТИХНЕ від голосів зал, і наповниться він звуками трембіти. Кожен глядач ніби перенесеться тієї миті в Карпати, відчує дихання гір, почує оте багатозначне «гей!» і зрозуміє: він справді прийшов на свято української пісні — творчий вечір-бенефіс народного артиста України Івана Поповича — «отамана Карпат», — який згуртовує таланти...

— Іване Дмитровичу, це не перший ваш вечір. Ви добре знаєте, що сьогодні зібрати глядачів, заплатити за оренду залу — проблема непроста. Ви плануєте щось неординарне?

— Привід дуже простий — особистий творчий звіт, підсумок двадцятирічної діяльності як композитора і виконавця, який відбудеться 8 Березня у Палаці «Україна».

Хай не образяться на мене «господарі» попередніх бенефісів, але я маю намір зробити цей вечір по- іншому. Мені хотілося б, щоб замість «параду майстрів мистецтв» відбулася зустріч глядачів зі мною. І того, хто прийде на таке «побачення», чекають також і сюрпризи: звичайно ж, будуть популярні співаки — мої друзі, — а хто саме — побачите. Режисер програми бенефісу «Іван Попович. З піснею і любов'ю» — Борис Шарварко.

Це буде тільки один вечір. Святковий. На нього я запрошую всіх жінок. Впевнений, що мої нові пісні, які прозвучать у супроводі естрадно-симфонічного оркестру Українського телебачення під керівництвом Ростислава Бабича, стануть для них справжнім приємним подарунком.

Щодо квитків. Враховуючи складне економічне становище, я не буду їх реалізовувати по ціні в мільйонах карбованців, як це зробила Алла Пугачова. Ціна буде суто символічною. Щоб кожен бажаючий міг прийти. Усі кошти від концерту підуть на утримання сирітського будинку, де виховуються обдаровані діти, на підготовку фонограм юних талантів, які не мають можливості записуватися на телебаченні або на радіо, адже для цього необхідні великі кошти.

— Після міжнародного фестивалю «Українці всього світу, єднаймося!» вас більше як півроку не було чути. Ви ретельно готувалися до ювілейного вечора?

— Так, не було чути. Але це не означає, що я сидів, склавши руки. Я зняв два музичні фільми: «З любов'ю і піснею» та «Осіння синява». У першому — мої пісні і твори моїх друзів, а другий фільм присвячений композиторові, поету і співакові Теодору Кукурудзі. Львівська музична фірма «Мелос» записала десять нових моїх пісень. Там, у Львові, і готують мій компакт-диск. На телебаченні разом з оркестром Бабича записав ще 20 нових фонограм.

— Скажіть кілька слів про підсумки торішнього фестивалю. Який він одержав резонанс.

— Якщо відверто, то ми, як говорять українці, «втерли носа» нашій українській діаспорі у повному розумінні цього слова. Я неодноразово від багатьох діаспорників чув: мовляв, от ви приїхали до нас за доларами, ви там такі бідні, нещасні... Ми довели, що навіть за нашої нинішньої бідності змогли провести такий фестиваль, зуміли прийняти учасників на належному рівні. Солісти зведеного хору Австралії й Канади призналися пізніше, що їм поталанило виступати на найпрестижнішій сцені України. Тепер, коли вони роз'їхалися, скрізь розповідають про наш фестиваль. Досить згадати тільки фінал концерту, коли зал, вщерть заповнений, стоячи аплодував тисячному хору всіх учасників. І море квітів! Усі мої колеги і митці-однодумці зрозуміли: ідея Поповича — це не афера.

— Кажуть, що відразу після творчого вечора їдете готувати ще один мистецький захід — перший міжнародний конкурс «Європа-центр»...

— Це буде своєрідний «закарпатський Сан-Ремо», в якому візьмуть участь виконавці з країн єврокарпатського регіону — Румунії, Чехії, Словаччини, Угорщини, Австрії, України... «Європа- центр» — мається на увазі географічний центр.

Приємно, що мені доручили очолити журі. Основна мета конкурсу — пропаганда пісень Закарпаття. Тому кожен учасник має виконати таку пісню будь-якою мовою, але за умови, щоб мелодія була тільки закарпатською. Конкурс буде транслюватися не тільки на Україну, але й в інші країни Європи.

...Якось журналісти назвали мене «отаманом Карпат», який збирає мистецьких «опришків». Я хотів би й надалі служити своєму народові, свою любов і тепло передавати йому тільки через пісню, яка зігріває і єднає душі...

Інтерв'ю взяв
Віталій ФАТЬКО.

На знімку: народний артист України Іван Попович.

Найніжніший подарунок до свята 8 Березня!

"ОРІФЛЕЙМ - чарівна магія Весни!

"ОРІФЛЕЙМ"- чудодійні засоби для будь-якого типу шкіри.

телефони представництва:
тел.: (044) 225-43-36,
факс: (044) 244-28-19

НАТУРАЛЬНА КОСМЕТИКА ІЗ ШВЕЦІЇ

НЕСТАНДАРТНЫЕ ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМОСТЬЮ

РУКОВОДИТЕЛЯМ ПРЕДПРИЯТИЙ!

Готовые квартиры за безналичные карбованцы.

Строящееся жильё за безналичные карбованцы.

АО "НЕДВИЖИМОСТЬ КИЕВА"
ТЕЛ.: 416 14 84, 416 05 49

ВНИМАНИЕ: СТЕКЛЯННЫЕ БАНКИ

Европейского качества из прозрачного бесцветного стекла

простые:
0,2 л.
0,25 л.
0,5 л.
0,8 л.

С резьбой «TWIST — OFF»:
0,5 л.
0,54 л.
0,8 л.
1,0 л.

Стеклянные банки с резьбой можем укомплектовывать крышками типа « TWIST — OFF»

Желающих купить обращаться:
Литва, Паневежский стекольный завод
Тел. (01254) 63487, 22735
Факсы: (01254)
57517,
65703.

Официальное представительство
СУКРЕМЕЛЬСКОГО ЧУГУНОЛИТЕЙНОГО ЗАВОДА
в Украине КРОНТИФ-КИЕВ

ПРОДАЕТ
трубы канализационные: полиэтиленовые и чугунные,
ЧК-50,ЧК-100,
и фасонные части к ним

Телефон:
(044) 452-27-97
Факс:
(044) 452-28-29

Автосалон «HYUNDAI»
Гарантия – 1 год

Равный среди лучших, но дешевле многих

г. Киев, ул. Горького, 48,
тел. (044) 227-21-42;
г. Одесса, тел. 25-13-60.

ФИРМА «ЯТРАНЬ»
реализует
электрические и механические
пишущие машинки и ленту.
Тел/факс (044) 412-16-70.

ЗАВ'ЯЗАВ

Кузьменко прийшов додому тверезий. Варвара Степанівна кілька разів обійшла навколо чоловіка, ніби він був новорічною ялинкою, уважно розглядаючи його, а потім наказала дихнути.

Кузьменко слухняно нахилив голову і зробив глибокий видих...

Варвара Степанівна нічого не розуміючи стенула плечима і пішла на кухню.

Наступного дня Кузьменко знов повернувся додому тверезісіньким.

— Що б це означало? — почала спантеличено думати-гадати Варвара Степанівна. 14 років вона живе зі своїм чоловіком і не пам'ятає ще такого випадку, щоб чоловік повертався тверезим, а тут!..

Ще через кілька днів у неї почали з'являтися сумніви — а може, це не її чоловік, можливо, Колюню хтось непомітно підмінив?

А що коли її чоловік вже зовсім і не чоловік, а робот! Вибравши зручну хвилину, Варвара Степанівна одного разу тихенько підкралася ззаду до свого благовірного і до крові вкусила його за плече.

— А-а-а-а-а-а! За що?! — завив від болю Кузьменко.

— Справжній! — пробурмотіла дружина. — Але що ж все-таки скоїлось?..

Життя перетворилося на суцільну каторгу — Варвара Степанівна ходила сама не своя, всі ночі думала, співставляла, аналізувала. Її обличчя вкрилося різнокольоровими плямами, з'явився нервовий тик і різко почастішали випадки розладу шлунку.

Кузьменко як міг заспокоював дружину. Він лагідно гладив її по голівоньці і шепотів, що все гаразд, він її, як і раніше, кохає, і взагалі: життя — прекрасне! Проте минали дні, а Варварі Степанівні робилося дедалі гірше.

— Тоді — чого не зробиш заради здоров'я і щастя коханої дружини, — Кузьменко зав'язав не пити...

Варвара Степанівна за лічені дні розцвіла, як весняний сад!

Олександр ПЕРЛЮК.

БУБЕНЧУКА НЕ БУДЕ!

Я ПЕРЕБРАВ на пальцях усе, чим жив і дихав шановний зав, добродій Бубенчук, його дружина. На срібних тарелях виблискують приготовлені за особливим рецептом холодці. Порося запечене так, що пальчики починаєш облизувати ще з порога. Особисто для зава з першокласного ресторану щойно доставлені особливі салати, приперчені спеціально до його смаків, та найголовніше — пристойно зготовлено його фірмову страву: пельмені «по-бубенчуківськи», у вигляді літери «Б». Таке диво могла творити лише моя чарівна половина.

— Маринко! — гукаю до неї. — А картопельки з бубенчуками-грибочками не забула?

— Підсмажую...

Здається, все на місці, ніщо не залишено поза увагою. Так, цього разу шановний добродій Бубенчук, наш найвпливовіший комерсант, не відмовить, буде гостем моєї оселі. Про всяк випадок у холодильнику ще припасено такі резервні їства, які колегам і не снилися. Бубенчука не відіб'ють. Березнева вечірка буде за мною!

Коли це телефонує наш кур'єр Мартинчик. Лиха година його завжди приносить у ту пору, коли на серці тривожно.

— Зі святом 8 Березня! — загадково сопе він з трубки. І далі б'є наповал: — Але святкувати тобі знову доведеться самому. Бо Бубенчуки, як щойно я дізнався, зупинили свій вибір на всюдисущому Макаренкові... У того, виявляється, теща на Кавказі мешкає, то оце підкинула під Жіноче свято зо три лантухи цитрусових і ще дещо...

Не дослухавши кур'єра, я знічев'я пожбурив трубку у куток. Отакенний удар наостанку! І треба ж було так прорахуватися: крутитися поряд з цим Макаренком і не дізнатися, що в нього за теща.

Безпритульно й самотньо тиняюсь по кімнатах, не знаходжу собі місця. Про те, що слід було б запросити на нього хоча б банкіра Жлуктенка з дружиною, думка і не наклюовується.

Та й як вона може наклюовуватися, коли ніхто у моєму сімействі не має хисту викручувати пельмені літерою «Ж»...

Іван КИДРУК.

Рівне.

Если женщина бросает

Если женщина бросает,
То бывает места мало!
У меня жена простая,
И бросает ... чем попало!

Клад

Живется мне никак,
Живу я все беднее —
Из матерьяльных благ
Одну жену имею...

Любовная страсть

Любовной страстию томима
Ты шла навстречу мне —
и мимо...

Илья ШИНДЕРОВСКИЙ.

Фізіологічний феномен

У громадянина Кобельова після п'ятдесяти років набагато поліпшився зір. Відтепер він розрізняє молодих жінок і не дуже, вродливих і не дуже. А раніше не розрізняв.

Мал. Юрія ГОЛОВЧЕНКА.

НАДІЙНИЙ ЗАСІБ

Третій тиждень поневірявся Петрунько в марних спробах подолати вкрай неприємну хворобу.

«Треба ж таке, — скімлив він у сімейному колі. — За такої складної політичної та економічної обстановки в країні ще ця бісова болячка, що ні сісти, ні присісти, ні самому поглянути, ні людям показати».

«Це тому, що ти мені мало приділяєш уваги», — негайно зреагувала дружина.

«Та не дуже поприділяєш за нинішньої зарплати науковця», — подумки відбився Петрунько.

Колегам, які звернули увагу на його очевидне збайдужіння до улюбленого стільця та незвичну рухливість, Петрунько стримано пояснив, що «є проблеми, пов'язані з кровообігом в області таза», розраховуючи науковим формулюванням якось облагородити «бісову болячку».

Корисних порад не бракувало. Зокрема пропонували посидіти на гарячій плиті, чергуючи з колотим льодом, до чого Петрунько поставився трохи недовірливо, бо радив малодосвідчений молодий фахівець.

І все ж таки становище вимагало негайних дій, і він, подумки перебираючи проповновані заходи, дедалі більше схилявся до зміїної отрути, рекомендованої тещею на тій підставі, що «вона коштує шалені гроші і її майже неможливо дістати».

Події, проте, набули іншого спрямування. В пошуках альтернативи дружина через нерідну дочку двоюрідної сестри першої дружини чоловіка подруги вийшла на космічного контактера першої гільдії, екстрасенса міжнародної категорії, біоенергетика вищого розряду, головного чаклуна і великого шамана білої й чорної магії з дипломами комерційного інституту, циркового училища та ветеринарних курсів з відзнакою.

«Ти уявити собі не можеш, що він робить, — захоплено інформувала вона Петрунька. — Глухонімий від народження, паралізований чоловік після першого ж оздоровчого сеансу вийшов до мікрофона і українською, російською та англійською мовами зажадав відставки трьох президентів і надання автономії його рідному селищу міського типу, а також оголосив про створення нової партії та свою згоду очолити уряд».

А що Петрунько визнав за краще лікуватися вдома, дружина, істотно підірвавши сімейний бюджет, придбала фотографію контактера (у двох примірниках), що мала цілющі властивості. Інструкція приписувала прикладати чудодійну фотографію до болючого місця тричі на день до їди, а також після сходу та заходу сонця і під час кожного чергового підвищення цін. Потім ішов список медичних показань, що містив переважну частину відомих людству захворювань за абеткою від «ангіни» до «ящура».

Проте марно Петрунько вчитувався — «бісової болячки» в списку не було. Мало того, інструкція закінчувалася приміткою, що застерігала від неприпустимості використання цього сильнодіючого засобу в даному разі через можливі ускладнення аж до притягнення до кримінальної відповідальності за образу особистості.

У читача й так власних проблем вистачає, тож не описуватимемо сповнене драматизму сімейне з'ясовування. Тим паче, що все закінчилося досить добре. Стрес, що його довелося пережити Петрунькові, вплинув якнайсприятливіше, і хвороба минулася сама по собі, що зайвий раз підтверджує — усі хвороби від нервів. Окрім тих, що від кохання.

Олег ГЕРШУН.

Донецьк.

НАПРОСИВСЯ

Вона мені —
то «дурник», то «роззява»...
Воно, признаться, є за що,
але — не повсякчас,
тому прошу ласкаво:
— Скажи мені щось
ніжне та незле,
назви мене якимось
теплим словом —
приємно ж буде і тобі самій!
Вона звела лукаво-хитро брови
й зронила ніжно:
— Валянок ти мій...

Микола БІЛОКОПИТОВ.

Запоріжжя.

Мал. **Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.**

Поради на всі випадки життя

- *Якщо у вас попросили запалити — відстрілюйтесь.*
- *Якщо ваш чоловік за святковим столом впустив на вашу нову вечірню сукню квашений огірок, то ухопіть його і швиденько з'їжте.*
- *Якщо на вашій присадибній ділянці хтось викопав усю картоплю — пишайтесь: ви — відмінна господиня. Погану картоплю у вас би ніхто не викопав.*
- *Якщо по першій програмі телебачення починається телесеріал, котрий жадає подивитись ваша дружина, а по другій починається футбольний поєдинок, котрий хочете подивитися ви, переключіть телевізор на третю програму — хай ваша дитина подивиться мультики.*
- *Якщо продавщиця вас обрахувала — зробіть вигляд, ніби нічого не сталося. І поки вона обраховувала — ви зовсім не клали в свої кишені три пачки масла.*

Мал. Аркадія СУХАНОВА.

Наступний номер газети вийде 10 березня ц. р.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

• ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23, телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
• Рукописів не повертаємо.
• Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

• За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
• Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
• За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 540740.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311044.